

NIJE VSAKI CEPELIŠ NA VSAKU NOGU

Hrvatska književna historiografija danas spominje korpus od oko 35 dramskih djela koja su pisana sjevernohrvatskom kajkavštinom, a nastala su između 1791. i 1835. Ta su se djela izvodila u zagrebačkomu biskupskom sjemeništu (Kaptol) ili u Plemićkom (gimnazijskom) konviktu na zagrebačkomu Gradecu (danas Habledićeva ulica)¹, a nastala su prema stranim, uglavnom njemačkim (A. Brühl, K. Eckartshausen, F. X. K. Gewey, F. W. Gotter, A. L. Hoffmann, A. W. Iffland, A. Kotzebue, K. Meisl, J. Richter, G. Stephanie ml., C. H. Spiess, S. P. Weber), francuskim (J. N. Bouilly) i talijanskim (C. Goldoni) predlošcima.² To su prijevodi ili preradbe izvornika, lokalizirani su u sjevernohrvatsko, uglavnom urbano područje (Zagreb, Varaždin i njihova šira okolica), sastavljeni po načelu maskulinoga sjemenišnog kazališta, a obično imaju 1, 3, 4 ili 5 činova u prozi. U njima su nastupali gotovo isključivo klerici – budući svećenici, pa su se iz toga razloga ženske uloge, za razliku od ranijega isusovačkog školskog kazališta, pretvarale u muške. Iako su ta djela bila vezana uz zagrebačko sjemenište, obrađivala su pretežito svjetovne teme, a pripadala su žanru komedije, poučne igre ili obiteljskoga »ganutljivog komada« (Rührstück). Većina drama prikazana je u Sjemenišnom kazalištu na nedjelju pedeseticu, u pretili po-

¹ V. o tome rad F. Fanceva „O drami i teatru kaptolskoga Zagreba“, *Hrvatsko kolo*, knj. XIII, Zagreb, 1932, str. 134–149.

² O tim su stranim izvorima pisali mnogi autori. Više o tome usp. u: Đ. Šurmin, „Pabirci po kajkavskoj literaturi“, *Vijenac*, br. 43–52, Zagreb, 1894, str. 686–688, 706–708, 719–722, 735–739, 751–755, 768–771, 783–787, 800–803 i 834–836; V. Gudel, „Stare kajkavske drame“, *Vijenac*, knj. XXXII, Zagreb, 1900, str. 724–726, 740–742, 755–758, 772–773, 784–788 i 802–804; N. Andrić, „Izvori starih kajkavskih drama“, *Rad JAZU*, knj. 146, Zagreb, 1901, str. 1–77; O. Šojat, „Kajkavska drama i razvitak hrvatskoga kazališta“, *Rad JAZU*, knj. 326, Zagreb, 1962, str. 175–184. (isti je rad autorica objavila i pod naslovom „Starija hrvatska kajkavska drama“ u časopisu *Kaj*, br. 11, 1969, str. 44–52, izostavivši dio u kojem je iznijela podatke o prikazivanjima starih kajkavskih drama u kazalištu na Markovu trgu i u Hrvatskom narodnom kazalištu). U novije vrijeme objavljen je rad I. Cesarca pod naslovom „Tri i pol stoljeća hrvatskokajkavske dramske i scenske riječi“, *Kajkaviana Croatica, Hrvatska kajkavska riječ*, ur. A. Jembrih, Zagreb, 1996, str. 179–208. te knjiga N. Batušića *Starija kajkavska drama – studije i rasprave*, Zagreb, 2002.

nedjeljak i na pokladni utorak, i to pred roditeljima gojenaca i uglednim uzvanicima. Lokalni kolirit poprimaju i dnevni običaji, dijelovi odjeće, vrste jela i pića te glazbeni instrumenti. Mnoge su drame obilježene prosvjetiteljsko-didaktičkim načelima te promiču moralne vrline i kreposti (dobrotu, bogobožnost, neporočnost), domoljublje, a posebno »občinsko dobro«. Počesto su anonimne, ali se u izvorima navode sjemenišni profesori koji su režirali predstave, pa se među njima nalaze i neki dokazani i neki potencijalni autori prijevoda/prerada, npr. Franjo Bošnjaković, Josip Kovačević, Marko Mahanović, Josip Šot, Franjo Strehè, Jakob Lovrenčić, Ivan Nepomuk Paleščak, Stjepan Korolija, Nikola Neralić itd. Većina rukopisa kajkavskih drama nalazi se u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, Arhivu HAZU i Bogoslovnoj knjižnici u Zagrebu, broj im do danas nije precizno definiran, a pojedina djela postoje i u više rukopisnih verzija ili se pak javljaju pod više naslova. U pretpreporodno vrijeme tiskani su neki od tih tekstova: M. Jandrić – T. Mikloušić: *Ljubomirovič ili prijatelj pravi*, Zagreb, 1821; T. Mikloušić: *Huta pri Savi ili ljubav za ljubav*, Zagreb, 1822; J. Lovrenčić: *Rodbinstvo*, Varaždin, 1822; Isti: *Presud zverhu stališa i roda*, Varaždin, 1830.

Korpusu kajkavske dramatike pripada i komedija *Nije vsaki cepeliš na vsaku nogu iliti Navade velikeh varošov nisu prikladne malem*. Autor djela nam je do danas nepoznat, no precizno se zna godina njegova nastanka –1804. – a pretpostavlja se da je nastalo u Zagrebu. God. 1901. komediju je za tisak priredio i uvodnim komentarom popratio Milivoj Šrepel.³ Kako priređivač priopćuje, rukopis drame našao je svećenik Levin Kollay (možda Kallay?), u župnoj knjižnici u Slavetiću, te je njegovom zaslugom dospio u knjižnicu Arhiva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (sgn. IV a 70). Šrepel u predgovoru izdanju u *Građi* donosi nekoliko podataka o rukopisu drame: na prvoj stranici prvoga lista stoji naslov drame uz dodatak *Jeden igrokaz vu treh pokazeh, 1804.*, a na drugoj stranici navedena su imena likova, onih bogoslova koji su glumili god. 1826. kada se drama drugi put prikazivala. Zatim dolazi tekst same komedije koji obuhvaća 85 označenih stranica.⁴ Na drugoj stranici natpisnoga lista stoji latinska bilješka s imenima bogoslova koji su izvodili komediju 1826., a Šrepel ih i poimence nabraja.⁵ Na posljednjoj neoznačenoj stranici rukopisa

³ Usp. *Građa za povijest književnosti hrvatske*, knj. 3, Zagreb, 1901, str. 130–168. Ovdje donosimo pretisak Šreplova izdanja, zajedno s njegovim predgovorom. God. 1973. djelo je, u vrlo maloj nakladi u šapirografskom obliku, vjerojatno namijenjenom za amaterske izvedbe, priredio prema Šreplovu izdanju (ispuštajući neke dijelove i mijenjajući kadikad tekst), popratio predgovorom i tumačem manje poznatih riječi i izraza Ljudevit Galic, a izdao ga je Prosvjetni sabor Hrvatske kao 12. knjigu edicije Dramska biblioteka.

⁴ Prvi „pokaz“ obuhvaća stranice 1–28, drugi 29–56, a treći 57–85.

⁵ Suca je prikazivao Jambrečak, Apotekara Mavretić, Knjižara Korač, Trgovca Bunjavac, Dvorskoga Juras, Fiškala Rebrović, “Grofa” Muzler, njegova slugu Franjo Kralj, Đuru Mileković,

(86. str.) stoji bilješka na latinskome: »Die 26^a Januarii 1826 revisus est Spiritus hujus actus denuo 6^a Februarii 1826 reproducendi – et reapse producti – per 4ⁱ anni Theologos. – – Jambrechak m. p.«. Šrepel utvrđuje da je obje latinske bilješke napisala ista osoba (on prezime čita Jambrečak, a možda bi ga trebalo čitati Jambrešak jer to je prezime frekventnije), dok je samu dramu napisao/prepisao netko drugi. Nadalje, napominje da neke riječi u rukopisu nalazimo u dvojnomo obliku: *segurno/sigurno*, *šentencija/sentencija*, *fiškališ/fiškalis*, *počnem/počmem* itd., te naglašava da je vjerno slijedio rukopis, bez zadiranja u grafiju (jedino je u dijalogima ujednačio pisanje riječi *fiškališ*).

Cepeliš obrađuje temu i priču o „revizoru“ tridesetak godina prije znamenite istoimene Gogoljeve komedije! Sastoji se od 3 »pokaza« (čina) podijeljenih na »ishode« (prizore). Dramska je fabula jednostavna: život mirne malogradske svakodnevice svojim dolaskom pomućuje lik koji se predstavlja kao grof Markovčić, nosi sablju i time izaziva čuđenje i prigovore stanovnika. Grof je zapravo odbjegli varalica Skokovič, dvorjanik grofa Markovčića, koji se, zajedno sa slugom Danijelom, sprema opljačkati gradić. No, nakon večere priređene u njegovu čast biva razotkriven, te vidjevši da nema izbora, počini samoubojstvo. Pred čitateljem/gledateljem prolazi cijela galerija likova tipičnih za hrvatsku provinciju, sa svim njihovim slabostima prema kojima se autor odnosi s blagom ironijom. Od likova se ističu Sudec varaški – korumpiran, nesposoban i gramzljiv čovjek koji se bahati nerazumljivim latinskim frazama; Apatekar – nezadovoljan čovjek, koji umjesto da liječi, prodaje skupe i pokvarene lijekove; Knjigar – pohlepnik koji misli da je najvažnije steći što veći imetak; Dvorski, šenator – odlikuje ga zdravorazumski pogled na svijet, jedini lik koji ne gleda samo svoje interese; Šegavec, fiškališ – sastavljač zakona i ulizica; grof Markovčić/Skokovič i sluga Danijel – prevaranti i kriminalci. Tekst komedije daje mnogo informacija o tadašnjemu načinu života, ekonomskim prilikama (cijenama žitarica), o liječenju, zakonodavstvu i kulturnomu životu.

U komediji je izostao prosvjetiteljski akcent: nema nikakvih moralizatorskih sentencija o kreposti, pravičnosti, poštenju i rodoljublju. Iako se Dvorski ovdje nametnuo kao jedini neiskvareni lik, posredstvom kojeg je autor mogao izreći svoje stavove (osnovna poenta djela dana je već u naslovu), on je ostao neutralan: niti opasan za svoje protivnike niti koristan onima koje bi mogao štititi. Usprkos krepostima i vrlinama svoga značaja ostao je nedorađen, a njegove misli i opaske neuvjerljive.

Kapitana Vancaš, Kelnera Žuvić, Barbera Domjančić, a Miška Jakob Lovrenčić (1787–1842), kajkavski pjesnik, prozni pisac i prevoditelj. Neimenovani su lajtnant Ivanić, četiri vojnika i šestero djece.

Iako se djelo određuje kao komedija, ona se zbog tragičnoga konačnog ishoda teško može nazvati tom žanrovskom odrednicom: prosvjetiteljska nakana da se zlo kazni nadvladala je konvencije komediografske vrste.

Kao stilogeni element drame nadaje se jezik⁶ kojim govore likovi: npr. grof Markovčić se često iz jednoga jezičnog koda prebacuje u drugi, ovisno o sugovornicima, Sudec varaški često upotrebljava latinizme, a sve sa ciljem da bi pred drugima izgledao učenije, što izaziva smijeh jer upotrebljava riječi koje ne odgovaraju danoj situaciji. Likovi su i onomastički okarakterizirani: autor im je nadjenio imena iz kojih se ogleđa njihovo zanimanje, ili rjeđe, karakterne osobine (Sudec, Apatekar, Knjigar, Štimani grof Markovčić itd.). Iako komedija ima očitih nedostataka, prikazom jedne male »varaši« i njezinih stanovnika koji bi trebali biti društvena elita, a zapravo su nesposobni, neobrazovani i korumpirani, autor je želio odaslati poruku da je potrebno živjeti u skladu sa svojim mogućnostima, a ponajprije pošteno i pravedno. Iako je završetak drame tragičan, ona odaje autorov smisao za smiješne i komične situacije. Komedija je prije 1826. (o čemu doznajemo iz spomenutoga rukopisa) izvedena i 1804. Zatim je izvedena 1929., a u novije doba 1962. u Zagrebu, te 1957. i 1970. u Varaždinu.⁷ Za izvedbu iz 1826. postoji zabilješka iz koje se vidi da je drama izvedena u zagrebačkomu bogoslovnom sjemeništu. God. 1929. ovaj su komad igrali amateri Hrvatskoga sokola u Zagrebu, a 1962. izvelo ga je Pionirsko-omladinsko kazalište. Varaždinsku predstavu iz 1970. snimila je i emitirala Televizija Zagreb u svom redovnom dramskom programu.

Izvori

Rkp. Arhiv HAZU u Zagrebu, sgn. IV a 70.

Galic, Ljudevit (prir.), *Nije vsaki cepeliš na vsaku nogu iliti Navade velikeh varašov nisu prikladne malem*, Zagreb, 1973, str. V–LXIV.

Šrepel, Milivoj (prir.), *Nije vsaki cepeliš na vsaku nogu iliti Navade velikeh varašov nisu prikladne malem*, Grača za povijest književnosti hrvatske, knj. 3, Zagreb, 1901, str. 130–168.

Literatura

Andrić, Nikola, *Izvori starih kajkavskih drama*, Rad JAZU, knj. 146, Zagreb, 1901, str. 1–77.

Batušić, Nikola, *Starija kajkavska drama – studije i rasprave*, Zagreb, 2002.

⁶ Usp. J. Vončina, „Jezični izraz kajkavske komediografije“, *Dani hvarškoga kazališta*, knj. V, Split, 1978, str. 414–438.

⁷ Podaci o izvedbama preuzeti su iz predgovora Lj. Galica, v. str. I–II.

- Cesarec, Ivan**, *Tri i pol stoljeća hrvatskokajkavske dramske i scenske riječi*, Kajkaviana Croatica, Hrvatska kajkavska riječ, ur. A. Jembrih, Zagreb, 1996, str. 179–208.
- Fancev, Franjo**, *O drami i teatru kaptolskoga Zagreba*, Hrvatsko kolo, knj. XIII, Zagreb, 1932, str. 134–149.
- Galic, Ljudevit**, *Predgovor igrokazu Nije vsaki cepeliš na vsaku nogu iliti Navade velikih varašov nisu prikladne malem*, Zagreb, 1973, str. I–IV.
- Gudel, Vinko**, *Stare kajkavske drame*, Vijenac, knj. XXXII, Zagreb, 1900, str. 724–726, 740–742, 755–758, 772–773, 784–788 i 802–804.
- Šojat, Olga**, *Kajkavska drama i razvitak hrvatskoga kazališta*, Rad JAZU, knj. 326, Zagreb, 1962, str. 175–184.
- Šojat, Olga**, *Starija hrvatska kajkavska drama*, Kaj, br. 11, 1969, str. 44–52.
- Šurmin, Đuro**, *Pabirci po kajkavskoj literaturi*, Vijenac, br. 43–52, Zagreb, 1894, str. 686–688, 706–708, 719–722, 735–739, 751–755, 768–771, 783–787, 800–803 i 834–836.
- Vončina, Josip**, *Jezični izraz kajkavske komediografije*, Dani Hvarškoga kazališta, knj. V, Split, 1978, str. 414–438.

Bilješka

Fototipsko izdanje teksta drame *Nije vsaki cepeliš na vsaku nogu* donosimo u ovom svesku *Grade za povijest književnosti hrvatske* prema Šreplovu izdanju iz *Grade za povijest književnosti hrvatske*, knj. 3, Zagreb 1901, str. 130–168, zajedno s njegovim kratkim predgovorom. Na taj način jednu zanimljivu i pomalo zaboravljenu dramu hrvatske književne baštine želimo učiniti dostupnom i suvremenome čitatelju i ponuditi današnjoj scenskoj praksi.

Nije vsaki cepeliš na vsaku nogu.

ПРИОПЉО МИЛИВОЈ ШРЕПЕЛ.

Rukopis ove kajkavske drame našao je veleč. g. župnik Levin Kollay u župnoj knjižnici u Slavetiću, te je negovim nastojanjem i dobrotom preč. nadbiskupijskoga stola u Zagrebu ovaj rukopis postao svojinom jugoslavenske akademije. Srdačna im hvala za rodoljubno djelo.

Rukopis je napisan u osmini. Na prvoj stranici prvoga lista nahodi se natpis drame uz ovaj dodatak: Jeden igrokaz vu treh pokazeh. 1804, a na drugoj stranici navedene su osobe. Zatim dolazi tekst same drame na 85 označenih stranica. Prvi „pokaz“ obuhvaća str. 1—28, drugi 29—56, a treći 57—85. Na drugoj stranici natpisnoga lista navodi latinska biļeska imena onih bogoslovaca, koji su prikazivali pojedine osobe g. 1826, kad se drama po drugi put glumila u zagrebačkom sjemeništu. Suca je prikazivao Jambrečak, apotekara Mavretić, knižara Korač, trgovca Buñevac, dvorskoga Juras, fiškala Rebrović, grofa Muzler, negova slugu Fraño Kralj, Đura Mileković, Miška Lovrenčić, kapitana Vancaš, kelnera Žuvić, a barbera Domjančić. Bez oznake su četiri soldata, Ivanić i šestero djece. Na zadnoj neoznačenoj stranici rukopisa (86.) nahodi se ova biļeska: „Die 26^a Januarii 1826 revisus est Spiritus hujus actus denuo 6^a Februarii 1826 reproducendi — et reapse producti — per 4ⁱ anni Theologos. — — — Jambrechak m. p.“ Obje je biļeske napisala ista ruka (Jambrečak), dok je samu dramu napisao prije netko drugi.

Ova drama do sada nije bila poznata ni po imenu. Priopćujem jê ovdje onako, kako je napisana. Samo mi vaļa dodati, da se u rukopisu uporedo nahodi: sumla i sumļa, sabla i sabļa, barber i barbir, fiškališ i fiškalis, počnem i počmem, kapeñek i kepeñek, varaš i varoš, denes i danas, lahko i lehko, vem i vim, segurno i sigurno, šentencija i sentencija i dr. Sve sam ostaviō, kako je na kojemu mjestu u rukopisu. Samo sam u natpisima dijaloga izjednačio pisañe riječi fiškališ. Gdje je bilo nužno, u dnu sam naveo u izvornom pravopisu, kako imade rukopis.

NIJE VSAKI CEPELIŠ NA VSAKU NOGU.

Nije vsaki cepeliš na vsaku nogu
iliti
Navade velikih varašov nisu prikladne malem.

Jeden igrokaz
vu treh pokazeh
1804.

Osobe:

Sudec varaški.	Grabant varaški Ğuro.
Apatekar, prvi šenator.	Grabant varaški Miško.
Knigar, drugi šenator.	Kapitan i
Trgovec, trejti šenator.	Četiri soldati.
Dvorski, četrti šenator.	Ivanič Lajtnand.
Šegavec, fiškališ opčine.	Kelner.
Štimani grof Markovič.	Barber Montl.
Ńegov sluga Danijel.	Šestero male dece varaške.

Pokaz prvi.

Ishod prvi.

Vulica varaša, z jedne strani štacun apatekara, z druge knigara. —
Apatekar sedi pred apatekum i novine čteje.

Knigar (zide van z svojega štacuna). Dobro jutro, gospon sused!

Apatekar. Dobro jutro. Oni su denes malo prispati dostojali, vre je pol osma vura.

Knigar. Kaj bi pak delal? Od poklam¹ naš školnik je sudec varaški postal. nigdo se niti ne ogleda na moj štacun, ja pako vre dosta sem se nagledal teh abeceov. — Na moje pošteće, gospon sused, nekaj bu mi zajdnič misliti, vsaki dan se van daje, a vnuter nikaj ne dohaja.

Apatekar. Ja, ja! imaju prav, gospon sused, ja takaj mislim ostaviti ov varašinec, ovde po malo se je, — nije nikakvoga gošćenja, i tak ljudi su zdravi, — moja vračtva za nikaj vu apateki stoje, vre nekoja su vračtva deset let stara. Moj ves posel je, kaj plesnivinu iz medicin snažim.

¹ od potlam.

M. ŠREPEL,

Knigar. Gospon sused, vi nas budete stvarili¹ z takvemi vračtvi.

Apatekar. Ha, ha! Neg kaj je bum hital? to bi lepo gospodarstvo bilo. Gdo mi moje peneze povrne? To mogu apatekari velikih varašov vučiniti, gde za vsako vračtvo trojvrstnu plaču vlečeju.

Knigar. To je vse prav. Metemtoga vendar takva vračtva budu škodliva.

Apatekar. Ni se bojati: ova moram samo ad spetiem imati. Ovde i tak drugo ne potrebuju nego cremorem Tartari et Tartarum ermeticum, koja nigdar ne splesniju, niti se pokvariti mogu.

Knigar. To je drugo. — Ali ostavimo ova na stran. Vidim, da su novine čteli. Kaj imamo novoga?

Apatekar. Stopram se[m] je počel čteti, jošče nisem se na nikaj takovoga nameril, zvan jedino ovo, da vu Londonu vezda od vsake reči, koteru zvan potreboče gdo čez dan zreče, bude se štibra plačala.

Knigar. Ha, ha, ha! ovo je lepa — gdo bude pak vse reči brojil?

Apatekar. To ja ne znam. Način pobiraña te štibre jošče nije vu novinah spisan.

Knigar. Ako to bi k nam došlo, ja bi si taki lokot na vusta postavil.

Apatekar. Ne štimam, da bi to k nama došlo, ar ali ne bi nigdar štibre splatili ali bi morali vsi nemci postati. — Metemtoga ja bi boje želel, da bi se moralo od koračajov plačati.

Knigar. Zakaž?

Apatekar. Kajtji bi ljudi više sedeti morali, i tak za nas apatekare bi boje bilo.

Knigar. Semper tibi pendeat hamus.

Apatekar. Hoc inferet ad culinam.

Ishod drugi.

Grabant Ćuro i prveši.

Ćuro. Sluga ponizen gospode šenatorov!

Apatekar. Kaj novoga, moj starina?

Ćuro. Častni gospon sudec varaški jesu njih pozdravili i daju nim na znañe, da denes ob deseti vuri bude sesija² magistratualska, i pozivaju njih, da bi se dostojali na večnicu potruditi.

Knigar. Je li znaš, kaj imamo novoga?

¹ ztvarili. ² sessia.

NIJE VSAKI CEPELIŠ NA VSAKU NOGU.

Ġuro. Gospon šenator! ja ne čtejem novine.

Knigar. Ne pitam ja to; nego: vu kakvom poslu se zovemo na večnicu?

Ġuro. Verek to mi gospon sudec nisu povedali i zato ne znam povedati. Neg to samo znam, da vre dve vure su zaprti z gosponom fiškalijušem poleg¹ flaše vina, otkud sudim, da bude nekakov veliki posel.

Apatekar. Dobro, dobro; hodi samo, pak poveč, da dojdemo.

Ġuro (češe se po glavi). Gospoda šenatori! da bi mi hoteli kaj prikazati za trude, — vidiju (pokaže na čizme podrapane).

Knigar. Zakaj bi ti morali platiti? vem si za to plačen od opčine.

Ġuro. Tužna moja plača! Ja sem čul, da po drugeh varaših je ta navada, da — —

Apatekar. Nije vsaki cepeliš na vsaku nogu; druge su oneh šenatorov plače, druge naše. Hodi samo.

Ġuro. Tak z Bogom (odide).

Knigar. Ta bi lepa bila — za dvadeset rajnički na leto služiti, pak prikaze deliti.

Apatekar. Kaj čēju? prositi je slobodno, ali naše je zrelo odgovoriti. Metemtoga vura se deseta približava, bude se spravlati vu sesiju². Z Bogom, doklam se budemo videli.

Knigar. Z Bogom (odide vsaki na svoju stran).

Ishod 3.

Hiža na večnici. — Dva grabanti Ġuro i Miško.

Ġuro. Brzo, Miško! nosi sim klupi.

Miško. Ovo je jedna na jednu stran, (donese drugu) ovo je druga na drugu za gospodu šenatore.

Ġuro. Vezda dva stolce.

Miško. Ovo su.

Ġuro. Sim stolek postavi, pak donesi perutñaču, kaj zmetemo klupi.

Miško. Taki. — O kakovo je to zdrkavañe! Da bi se samo i meni jen put tak dvorilo!

Ġuro. Norc! i to more biti, vem je i dvorski ovde šenator.

Miško. Je, ali ja nisem dvorski.

Ġuro. To vse more biti: iz grabanta špan, iz špana dvorski, iz

¹ polek. ² Sessiu.

M. ŠRĚPĚL,

dvorskoga šenator. — Vu ovakvi općini, kak je naša, aj Bog da i koga mogu imati za šenatora. Hodi samo po stolek i perutnaču, gospoda vezdaj dojdu.

Miško. Ovo je stolek, ovo je perutnača (naređuje¹ na dve strani klupi, sredi stolek, na kraju stoleka stolec za fiškalijuša, pak zmeče). Tak posel naš je gotov, to drugo naj šenatori čine.

Ġuro. Dobro; hodmo vezda na stražu (odidu).

Ishod 4.

Trgovec, dvorski, apatekar, knigar — jeden za drugim dohajaju.

Trgovec. Jošće nikoga ni ovde: ja, koji imam najviše posla, vsigdar sem prvi (postavi svoj kapeńek na klup). To je istina, nikak mi ne će prav moje trštvo, letos nisem dobil nego samo pedeset na sto, a drugi mi vele trgovci, da bi moral dojtj krajcar na krajcar; — da bi samo pak Bog dal prav gladno leto, bi hotel ove gladuše od vuh do pete oguliti. Istina je, vele prodekatori, da to ni zdušno, da človek ne sme drugomu zlo želeti, ali veli se reč, da je bliže rubača nego haļa; koji je sebi zločest, komu bude dober?

Dvorski (dojde). Sluga sem ponizen gospona trgovca šenatora.

Trgovec. Zdravo, moj gospon dvorski, šenator! Kak ide polsko delo, kak se strnsko kaže na poļu?

Dvorski. Za sada, hvala Bogu, jako dobro.

Trgovec. Jako dobro! hem! (Stepe z glavum). Ali čujem, da ļudi malo su sejali.

Dvorski. To je istina, da nekoji su malo sejali, ali nekoji su više, i tak jedno z drugim, ja se ufam, da dojde dosta obilno.

Trgovec. Hu, hu, obilno. Tak znate, kada bude tak vsega obilno, hočemo se za ves gospocki² žitek naprvo pogoditi.

Dvorski. A to pak ne; gdo će mačka v žaklu kupovati? Kada bude spravleno, onda se bumogajali.

Trgovec. Kaj bude, to bude; ja gledeč na dojduču obilnost obečam vsu pšenicu po taleru platiti. Kaj velite, nisem li ja od oka trgovca?

Dvorski. Dobro, dobro; ako ju nigdo ne bude hotel draže platiti, ta pogodba bude stala.

Trgovec. A tak se ja ne ču pogajati.

Dvorski. Niti ja drugač.

Apatekar (dojde). Zdravo, gospoda šenatori!

¹ naređuju. ² gozpoczky.

NIJE VSAKI CEPELIŠ NA VSAKU NOGU.

Trgovec. }
Dvorski. } Zdravo, gospon šenator!

Apatekar. Denes je prav hladno (dene svoj štucl na kapeńek).

Trgovec. Kaj je to? Ne bude ńihov štucl na mojem kapeńku (hiti ga srdito na pod¹).

Apatekar. Gde more moj štucl biti, more i ńihov kapeńek (hiti dole na tla kapeńek).

Trgovec. Ja protestujem z ovum palačum plemenitum i z celem plemenitem magistratušem.

Apatekar. Ja takaj to isto činim.

Dvorski (samo se smeje).

Kńigar (dojde). Kakva je to halabuka na veńnici? gdo kaj i suprot komu ima?

Trgovec. Naj premisle, gospon apatekar šenator jesu opšanili moga kepeńka i mene; kada svoj štucl na ńega postavili su, ja ne moguč toga trpeti na tla postavil ga jesem.

Apatekar. Ja pako vredno sudil sem, da gde moj štucl biti more, tam i kepeńek bude, i zato ga na istu policu postavil jesem.

Kńigar. To dugovańe je veliko, mora celi magistratuš prevideti tu pravdu, i koji zastane, on drugomu opšanost i magistratušu sud plačati bude moral.

Apatekar. Slobodno; ja k tomu privoľujem.

Trgovec. Ja nikakve pravde ne ču, hočemo se rajši z dobra pogoditi.

Kńigar. Tak anda privolite, da gospon šenator dvorski, koj ves corpus delicti je videl, vam suda napravi.

Dvorski. Hočete anda mojemu sudu pristati?

Apatekar. }
Trgovec. } Hočemo.

Dvorski. Jeden i drugi je krivec i zato naj vsaki sam svoje dugovańe zdigne.

Kńigar. To je mudra i pravična šentencija².

Ishod 5.

Sudec, fiškališ i prveši, potlam Ćuro.

Sudec. Kakva šentencija³ totu dela se prez mene? toga ja ne dopuščam, prez mene i gospona fiškalijuša naj se nikakov sud ne dela.

¹ pot. ² Šentenczia. ³ Sentenczia.

M. ŠREPEL,

Fiškališ. To tak mora biti.

Knjigar. Eh, samo jednu noriju imali su gospon trgovec i apatekar, šenatori, pak gospon dvorski, šenator, im je poleg¹ norije pravdu otkrojil.

Sudec. Gospoda šenatori! ovo mesto nije za norije, nego za općinske posle, i zato ja takve norije od sada prepovedam z mojum sudečkom močjum. — Improtooletur, domine fiškalis².

Fiškališ. Illico ad servitia (piše).

Sudec (čaka, doklam piše fiškališ). Bene, vezda na posel! Visoko poštuвани i plemeniti magistratuš! Do sada vu tmici ležeći niti vredno preštimañe niti glas kakov pri drugeh imali smo; vredno vre je, da iz sna zbudimo se i narave velikih varašev nasledujemo. Prvič anda čtejem vu novinah vu vekšeh varašeh naredbu ovu kruto potrebnu nareǵenu, da oni samo, koteri iz roda ali vekše časti jesu, sablu i palicu nositi smeju. Ovu naredbu nahajam da i mi tak za domače kak strajnske narediti imamo. Kaj vele na to; gospoda šenatori?

Dvorski. Ja št imam, da za domače to narediti moremo, a ne pako za strajnske.

Vsi. A je, a je, i za strajnske.

Dvorski. Kak znali budemo od strajnskoga, je li ovoga ali onoga roda ali časti?

Sudec. Nikaj, na to taki dojdemo. Drugoč, da vsaki, koj vu ov varoš dojde, taki povedati mora, gdo i kaj je, otkuda ide i kam kani, kak takaj, kak dugo ovde zadržavati se hoče.

Vsi. To je pravo i potrebno.

Dvorski. Ja već nikaj govoriti ne ču.

Sudec. Tak, gospon fiškališ, naj čteju artikuluš, koga smo skupa napravili.

Fiškališ (čteje). Daje se na znañe od strani plemenitoga magistratuša, da od sada i od ovoga hipa nikomu, tak domačemu, kak strajnskomu, ne bude dopušćano sablu i palicu skupa nositi, koji nije iz velikoga roda ali časti, pod kaštigu dvadeset dukat. Otkuda vsaki strajnski, kak vu ov varaš stupa, povedati dužen bude, gdo i kaj je, otkuda ide i kamo, kak takaj, kak dugo vu ovom varašu zadržavati se kani, pod gori postavlenu kaštigum.

Sudec. Naj daju simo, da potpišem. Publicetur (piše, pak za fučka).

¹ polek. ² Fisscalis.

NIJE VSAKI CEPELIŠ NA VSAKU NOGU.

Ġuro (dojde). Kaj zapovedaju, gospon sudec?

Sudec. Vzemi bubeń, pak bubnaj, da se ves varoš skupa steče. Oni pak naj idu, gospon šenator knígar, pak ovu zapoved glasno, razložno, da vsi razmeli budu, naj prečteju (*Ġuro* z knígarom odide¹).

Trgovec. I to bude nekaj moglo vu našu kasu donesti.

Apatekar. Barem budemo mogli vekše plače imati.

Sudec. To se razme.

Fiškališ. Fundus est innocens.

Dvorski. Da samo ne bi mi plačali te naše naredbe!

Sudec. Gospon šenator dvorski, ja vidim, da vsigdar imate kaj prigovarjati našem naredbam; ja toga ne trpim.

Dvorski. Štimam, da za to sim zvan jesem, da istinsko povem, kaj mislim.

Trgovec. On bi rad mudreši biti nego mi vsi drugi.

Apatekar. Fuj, dos šik cih niht.

Dvorski. Ja lahko morem mučati.

Ishod 6.

Knígar, Ġuro i prveši.

Knígar. Poleg² zapovedi vučinenu naredbu občini varaša ovoga nazvestil jesem.

Sudec. Kaj ļuctvo k tomu je reklo?

Knígar. Vsi mudrost gospona suca hvalili jesu.

Sudec. Dobro. — Vezda pako vi dva, grabanti, pazljivo oko imajte na vse strajnske i pazite, da vučinena naredba obdržavala se bude. Othajaj, imamo više poslov (proti grabantu).

Ġuro (na ove reči nakloni se i odide).

Sudec. Plemeniti magistratuš! posli opčinski dan na dan povekšavaju se, — dražina vsega vsaki hip raste. — Zato vredno je, da jeden put istinsko mislimo način povekšati naše plače.

Apatekar. }
Knígar. } To je pravo.
Trgovec. }

Dvorski. Ma gospoda, predi moramo za funduš skrbeti.

Sudec. Polahko — jošče nisem vse zrekel; ja štimam, da funduš zato najpravičneši bude, ako od vsake peršone groš na leto vzeme se i od vsakoga dimjaka jeden forint. Gospon fiškališ! kaj smo zračunali, kuliko to vse skupa na leto včini?

¹ idide. ² polek.

M. ŠREPEL,

Fiškališ (išče med pismi). Ovo je: čini 1200 forinti in pleno.

Sudec. Tak naj pišeju: sucu, meni 300, — fiškališu, koji skupa i notarijuš je, 200, — vsakomu šenatoru 150, — vsakomu grabantu 30 rajnički. — Vezda summa summarum kaj čini?

Fiškališ. Čini na punoma rajnički 1160.

Sudec. Dobro. — Tak 40 forinti ostane za druge općinske potreboče.

Dvorski. Ma gospoda, na moje pošteće, z toga ne bude nigdar dobro. To je preveč na jeden put luctvo opršiti.

Sudec. Koj hoće magistratuš imati, mora ga plačati; vezda su prešla ona vremena, da se za diku samo časti obnašaju, kak su se negda obnašale.

Dvorski. Ja se bojim, da se bude luctvo burkalo.

Sudec. Kaj? burkalo? Naj se samo burka, vre ga ja z mojem autoritašem vu tesno mesto spravim. Ako ne čuju magistratuš plačati, zakaj su tuliko iskali i tulike stroške vučinili varaščani postati i vu slobodnom varašu ostati?

Apatekar. Imaju čisto prav, gospon sudec. Suprot povekšauu plače ja nikaj suprotivnoga nimam; štimam samo, da predi bi morali kameri pisati.

Sudec. Aj bo! aj bo! kaj mi med nami napravimo, to mora stati, krivično ne čemo nikaj.

Knigar. } Imaju prav, gospon sudec.
Trgovec. }

Sudec. Samo ni potrebno difikultaše delati, gde ih ni potrebno. Gospon fiškališ, naj improtokoleraju.

Fiškališ. Statim ad servitia (piše; te čas med sobum spominaju se, a dvorski z glavum kima, da ne bu nikaj).

Sudec. Jesu gotovi? Naj sim dadu, da vidim (čejeje tiho). Dobro, viteški, — publicetur. Naj se pred večnicu na vrata postavi, da vidimo, kaj na to općina reče.

Ishod 7.

Ćuro, potlam jeden oficir vu kaputu i prveši.

Ćuro. Plemeniti magistratuš! Ovde dopeļali jesmo jednoga strajnskoga, koji nikak povedati ne će, gdo je i kam ide.

Sudec. Dopeļaj ga nuter. To je prva ptičica, ka nam bude morala plačati. — Gospon fiškališ, naj ga oni juridice zeksamenuju¹.

¹ Zexamenuju.

NIJE VSAKI CEPELIŠ NA VSAKU NOGU.

Oficir (dojde). Ja sem ovo. Kaj anda imaju z menum?

Sudec. Nikaj, nikaj. — Naj samo istinsko i otprto na pitańe odgovore.

Fiškališ. Gdo su oni?

Oficir. Ja sem, kaj sem.

Fiškališ. Cum contemptu respondit: Ja sem, kaj sem (piše). Čiji sin jesu?

Oficir. Moga oca.

Fiškališ. Respondit et cetera (piše). Znaju, zakaj su sim došli?

Oficir. Došel sem, kajti dojtí hotel sem.

Fiškališ. Respondit et non negavit: kajti sem dojtí hotel (piše). Naj paze, da istinu valuju, ar procesus¹ vezdaj se dokonča.

Oficir. I kajti ste vsi skupa šumaki.

Fiškališ. Dobro; ovo je opšanost suda, nova krivńa (piše). Munitus et cetera, respondit et cetera.

Oficir. Kaj će to reći: cetera?

Sudec. Je navaden naćin vu inkvizicijah².

Fiškališ. Jesu oni znali zapoved plemenitoga magistratuša ovoga, da vsaki strajnski povedati ima, gdo je, kaj je, kam i otkud ide?

Oficir. Jesem.

Fiškališ (piše). Confessus et cetera, respondit: Jesem!

Oficir. Naj brže dokončaju ta pitańa.

Fiškališ. Zakaj anda pitani nisu odgovorili?

Oficir. Kajti mi se onda ni hotelo govoriti.

Fiškališ. Tergiversatur (piše). Hoćeju li anda valuvati, gdo i kaj su oni?

Oficir. Gdo?

Fiškališ. Oni.

Oficir. Oni

Fiškališ. Naj paze, da ne vzeńeju quid pro quo.

Oficir. Kaj je to: ki ko?

Fiškališ. Nikaj. Processus³ je dokonćan, convincitur ex contumacia et punitur in emenda linguae.

Sudec. Anda procesus⁴ je dokonćan i šentencija je vudrila: Zaradi tvrdokornosti svoje moraju platiti rajnićki 25 i zaradi opšanenoga suda drugeh 25. Čini summa 50 rajnićki. Potlam mogu iti, kam hoćeju. Mi već ne potrebujemo znati, gdo su i kaj su.

Oficir. Prosim tu istu šentenciju⁵ na pismo mi dati i taki platim.

¹ Proccessus. ² Inquisiciziah. ³ Processus. ⁴ processus. ⁵ sententiu.

M. ŠREPET,

Sudec. Gospon fiškališ, naj napišeju, kak sem ju ja zrekel.

Fiškališ (piše). Ovo je. (Poda oficeru).

Oficir (čteje). Jošče naj pridaju, da potlam morem iti, kam hoču, da ne potrebuju znati, gdo sem.

Sudec. To moraju postaviti, da ne bi potlam pak nepriliku imal — (tihu) da mi samo peneze dobimo.

Fiškališ (piše). Ovo im je.

Oficir. Dobro. Vezda imam ja v rukah corpus delicti. Anda samo je za to ta naredba napravlena, da siromaški pašaširi imaju se priliku guliti. — Da anda znate, (raskopči kaputa i pokaže uniform oficirski) da ja cesarski oficir jesam i kakti kurir poslan sem. Vi i tak za vučihen zamudek odgovarjali budete, ar ne samo to nego vse vaše lepe naredbe dvoru cesarskomu otpreti hoču.

Sudec. Naj ne zamere (z strahom, drugi pako osupnjeni, svoj pako dvorski se nasmehava). Oni sami krivi su, — — — zakaj taki povedali nisu svoju čast?

Oficir. Kajti videl sem, da vsakojacki tepci po varašu poteppleju se, prez toga, gdo je gdo, popitavaju, gdo su i otkuda su. Otkuda sumlu imal sem, da samo za premoğunčeše ta naredba je napravlena, kaj¹ i spoznal sem. Z Bogom (odide).

Sudec (sprevağajuč² ga). Naj oprostete.

Knigar. Male. Taki prvi put š[a]ntano smo zaguzili.

Sudec (češe glavu). Aj, aj! štima, da se meni jeden par taki na takve grožnje preplaši. Ako on zna tužiti, bum ja znal odgovoriti, ov posel more nam jošče decretum komplacencije priskrbeti.

Fiškališ. To naj niti ne dvoje; dosta nam bude samo ov benevolum examen gore poslati.

Apatekar. Anda je škoda, da smo ga tak puščali predi, nego je konvikciju platil.

Sudec. Ej, krajevski posli ne smeju se zadržavati.

Trgovec. Meni je vendar žal, da mu je to tak prešlo, on je čist odišel, a mi smo, kak nas je ozval šumaki, na cedilu ostali.

Dvorski (tihu smeje se).

Sudec. I tak posli, koje za vezda inali smo, dokončani su, ja za vezda već nikaj nimam naprvo postaviti i zato solvo sessionem. (Vsi se stanu i othajaju).

Sudec (na othotku proti fiškalu). Gospon fiškališ, naj počekaju, imam nekaj ž nimi³ govoriti.

Fiškališ. Naj zapovedaju.

¹ koj. ² zprevadyajudy. ³ z-snyimi.

NIJE VSAKI CEPELIŠ NA VSAKU NOGU.

Sudec. Kaj im se vidi od denešne sesije¹? Kaj ne znam ja moju čast obnašati?

Fiškališ. Naj veruju, da sem se sam čudil, kak im je vse lepo othajalo kakti oje. Seguro vidiju se rogeni za ovu čast.

Sudec (nasmije se malo). Je, je, vse dobro, nego taj oficir, taj oficir ne more mi z glave.

Fiškališ. Naj si z tem glavu ne tereju, ni se treba pred vremenom žalostiti; če dojdemo do gustoga, vre najdemo načina, kak iz te jame van zgazimo.

Sudec. Naj bude to. Ali jesu li v pamet vzeli dvorskoga, kak vsigdi je imal svoju reč postaviti? I ako je mučal, tak z svojem smehom je dosta govoril; on bi rad med vsemi najmudreši biti. — Da bi samo mogel kakov način najti nega iz šenatorije van ishititi, to bi me kruto jako veselilo. Ali kaj? preveč je šegav, nego da bi gde zagazil.

Fiškališ (misli). Nut, ovo bude najbolši način, hoćemo prvu sesiju narediti, da nigdo dve časti obnašati ne more, otkuda on rajši ostane dvorski nego šenator, kajti mu ona više donša. I peldu od njih moremo vzeti, koji taki školničiju ostavili jesu, kak za suca zebrani bili su.

Sudec. Ovo je lepa misel; pri tom hoćemo ostati. Hodmo vezda na naše posle (odidu).

Ishod 8.

Štimani grof Markovčić, sluga negov Danijel i kelner. — Hiža oštarije.

Grof v kaputu. Hola, Danijel! Treba paziti, da se bagaža vsa gore znosi.

Danijel. Budu služeni (odide).

Grof. Do sada dobro sreća služi, vezda budem zvan vse pogibeli i potlam moj grof, koga okral jesem, more činiti, kaj hoće, već mu ne dojdem vu šake. Za ove peneze, koje odnesel jesem, morem vu Benetačkom dobro živeti i po trštvu moju vekšu sreću včiniti.

Danijel i kelner (nose vališa).

Kelner. Ala dobro je žmehek!

Grof. Prijatelj! imate ovde dobrog barbera?

Kelner. Viteškoga! Naj zapovedaju.

Grof. Naj dojde, da me podbrije.

Kelner. Budu služeni. — Za obed kaj budu zapovedali?

¹ sessie.

M. ŠREPEL,

Grof. Ja hoću grofovski¹ stol imati.

Kelner. Ravno tak po grofovski pri nas ne budu služeni, metemtoga jesti budu imali.

Grof. A ja znam, da po grofovski plaćati budem moral.

Kelner. Jo. Neg kak? Ako se mi od takove prihodne gospode ne pomoremo, od domaće sigurno ne.

Grof. Kaj ni ovdi gospode?

Kelner. O, je celi magistratuš: Sudec, viteški človek, bil je predi ovde školnik; je apatekar šenator, knigar šenator, trgovec šenator i dvorski šenator, pak fiškališ, to su im vsa gospoda ovoga mesta.

Grof. Čiji je pak ov grad gore?

Kelner. Je grofa Lepšanoviča², kojega ni nigdar simo; pod ov grad je spadala predi ova općina i z velikemi stroški pri dvoru opravili su, da slobodna općina postali su, i zato vezda slobodna i siromaška općina zove se.

Grof. Tak, kak ja vidim, ovde je veliko siromaštvo?

Kelner. I kak! pak metemtoga bi radi vse navade velikih varšov nasledovati.

Grof. To vam je vsigdar: siromaški človek gotova laž³.

Kelner. To je istina. Naj ne zamere, morem iti narediti za obed, ako jošće mesa vu mesnici dobiti bude.

Grof. Za barbera ne zabite.

Kelner. Budu služeni (odide).

Ishod 9.

Grof i njegov sluga Danijel.

Grof. Kak je videti, Danijel, ovde ne bude vnogo hasnuvati, to su sami bokci; metemtoga pazi, ako gde kaj takvoga videl budeš, ne zabi pospraviti.

Danijel. Teško bu kaj takvoga i zato ja bi svetual bržeje od ovud pete pobrati, da ne bi vu tesno mesto dospeli.

Grof. Ti si pun straha. Ne vidiš, da vsigdi sreća nam služi? Vre na skorom stupimo na benetačko držaće, pak onda slobodno naj nas iščeju.

Danijel. Ako samo još ovde nas ne najdeju.

Grof. Ja se vre ovde nikaj ne bojim; ako mali kakov veter bi začutil, brzo z mojemi koći vu mesto segurneše se postavim. — Metemtoga znaš, ja se i ovde za grofa hoću izdati, po tom načinu

¹ groffofszky. ² Lepssanovicha. ³ lass.

NIJE VSAKI CEPELIŠ NA VSAKU NOGU.

najleže k čemu dojdemo. Pod obedom hoću bože za vse kelnera spitati.

Danijel. Kada tak sude, naj bude; ja ih vre vezda ostaviti ne ču, vre ni meni gorje od smrti ne bude.

Grof. Ti si pravi prijatelj! vreden ljubavi moje! O kak lepo vu Benetkih živeli budemo i vživali hasen trudov našeh; kada si človek vu mladosti kaj naspravi, vu starosti mirno vživa.

Ishod 10.

Kelner i prveši.

Kelner. Ni jošće bilo ovde barbera?

Grof. Ni, ja ga dosta dugo čekam.

Kelner. Naj imaju potrpleñe; on ovde same britve ima, kaj vu ime Božje podbriva, vezda pako, kada čuje, da gospodina grofa bu moral podbrivati, mora dobro nabrusiti sve britve, da diku napravi našem varašu.

Grof. Hote, recete mu, naj brže dojde.

Kelner. Idem taki (iduč na vratih stane se z barberom). Ovo je (odide).

Ishod 11.

Barber i prveši.

Barber. Humillimus servus, sluga ponizen.

Grof. O kaj vi dijački govorite?

Barber. Modicum scit.

Grof. Kak se zovete?

Barbir (postavi stolca). Montl Kepeñek na poniznu službu.

Grof (sede). Kapeñek je dober suprot dežgu¹.

Barber (iz kante pušća vu zdelicu horputra i meša kakti sopunicu, pak počne bradu mazati, tak da mu i vu zube dojde).

Grof (počne shrakuvati se i pluvati). Hote vi nekam drugam. Ne budem ja jel vašu sopunicu.

Barber. Naj ne zamere, to nikaj nema (brusi britvu i da mu jeden oreh vu ruke).

Grof. Kaj bum z tem?

Barber. To naj dostojaju vu zube deti i na onu stran obrnuti, koju podbrival budem, da koža napeta bude i ja segurneje podbrivati morem.

¹ desdyu.

M. ŠREPEL,

Grof. Ha, ha, ha, toga jošće moje žive dni nisem videl.

Barber. Znam, ar je to moja lastovita invencija.

Grof. Naj i to bude, bum videl, kak pojde; človek putujuč većkrat se kaj navči.

Barber (poda mu na drevenom tajneru pavučine).

Grof. Kaj bum pak z tem?

Barber. To naj drže, da, kada ih porežem, taki za krv staviti gore postaviti budu mogli.

Grof (hiti tajner, oreh i rubec, z kem si zбриše predi lica i stane iz stolca). Hodi ti [v] šaš¹ na rake, nekam drugoga gultit, ne mene.

Barber (pobere rashičena i pospravi svoju meštrijju). Barem soapunicu da bi mi hoteli platiti!

Grof. Dam ti vezdaj z palicum drugu plaču.

Barber (na to bežeč odide).

Ishod 12.

Kelner i prveši.

Kelner. Naj dostojaju iti, juha je na stolu.

Grof. Kakvoga si mi gulara za barbera dopełal?

Kelner. Ovo je najbolši i najgorši, koga imamo.

Grof. Znamdar bu i jelo takvo, kakov bil je barber.

Kelner. Naj ne dvoje, budu zadovolni.

Grof. Tak hodmo, potlam moram se jošće preopraviti, hoču malo van ziti. (Odidu vsi).

Finis.

Pokaz drugi.

Varaš z dvemi štacuni.

Ishod 1.

Štimani grof z palicum i sabljam.

Grof (ogledavajuč se). Ovo su dosta dobre hiže. (Iz vsake scene jedno za drugim dete se pokaže, i najmeñše na palice jašuč, pak čude se kričeč: „Sablja i palica, jej, palica i sablja!“ Grof im se nagraža z palicum. Ona pobegneju i pak nazad dojdju i kriče, kak gore, doklam odide).

¹ Sass.

NIJE VSAKI CEPELIŠ NA VSAKU NOGU.

Grof. Čakajte, čakajte, idete domom vučit se. (Ide malo daje). Othajajte! Nisem nigdar tak raspuščanu decu videl, ne more človek mirno ni po vulici iti — — — Vidim, da ne bu mira, idem rajši oditi (odide).

Ishod 2.

Knigar i apatekar.

Knigar. Gospon sused! gospon sused!

Apatekar. Kaj je?

Knigar. Jesu videli toga strajnskoga z palicum i z sablum? mora nekakov velikaš biti.

Apatekar. Jesem videl i dosta mi je žal bilo, da ga tak varaška deca na vulici bantovala jesu.

Knigar. To je istina, i vu tom budemo morali nekakvu naredbu napraviti. To se ne pristoji, da se vu varašu tak deca po vulicah stepleju.

Apatekar. Kakva naredba more se napraviti, kada oci i matere niti sami straha deci dati ne znadu, niti trpe, da im ga drugi da? Veto jedno dete vu mirno prehajajučega človeka je bilo hitilo jednu šaku blata, ov srdit stizmal ga je, dete počne plakati, zide na to otec i mati van, naprave takov krič i klopotañe, da vsa vulica bila se je zdrčala.

Knigar. Anda treba je starešem straha dati. — Ali naj bude to na stran. Meni ta strajnski po pameti hodi. Gdo to biti more? Bumo videli, kaj vezda naš sudec vučini.

Apatekar. Ja štimam, da se bude bojal, da pak ne zagazi.

Knigar. I meni se tak vidi.

Ishod 3.

Sudec i prveši.

Sudec (drčeč kakti prez sape). Brzo — hote — pitajte.

Apatekar. Kaj je, kaj se je pripetilo?

Sudec. Ne znate? Došel je nekoji strajnski vu ov varoš, hodi z palicum i z sablum; gdo zna, je li mu to sliša ali ne?

Apatekar. Ja bi ga puščal iti.

Sudec. Ne, to ne more biti. Ja ne ču da nam se reče: delaju zapovedi, a nigdo je ne obdržava.

Knigar. Naj paze, da pak ne zagaze.

Sudec. I zato mislil sem, da segurni put vzemem za zvedeti,

M. ŠREPEL,

gdo ov strajnski je, — poslati najmre vas dva eksmisuše¹ pitat ga, gdo je, ar ako je od roda ali časti, bu si za diku držal, da dva šenatori k nemu dojdu; ako pak nije, kakti eksmisuši² taki ga budete mogli na večnicu pozvati.

Knigar. Je, je istina. Nego ako li bi nam ov z palicum odgovoril, kaj onda?

Sudec. O magnum facinus! Toga on ne včini.

Apatekar. Ali ako bi včinił, kaj onda?

Sudec. Ne, ne, to ne bu včinił. Samo hote, pak lepo z prilikum mu naprvo postavite naredbu magistratualsku i da to dober red varaša potrebuje, da se taki zna, gdo je i kaj je i kakvo mu se pošteće dati mora i — i — i — et cetera et cetera. Ne moram vas ja vse vučiti, kaj govoriti imate.

Knigar. Meni se nikak tamo iti ne će; ja bi volil, da koga drugoga tam pošalu.

Apatekar. I ja.

Sudec. Koga bi pak poslal?

Apatekar. Trgovčca i dvorskoga.

Sudec. Aj bo, aj bo. Oni nisu za ti posel. — Samo hote, nikaj se ne bojte, i ako dato, non concessio bi vam kaj vučinił, verujte, da i ja nega držati znal budem.

Apatekar. To nam hasnilo ne bude i kaj na pleča dobimo, nigdo nam dole ne vzeme.

Sudec. Ne gubimo vremena, vtegne te čas³ oditi i tak bu falinga druga vekša od prve.

Knigar. Kad anda ni drugač, i to hoću vučiniti, bum se blizo vrat držal. — Smemo li ga pak od njihove strani pozdraviti?

Sudec. Ako je kakov velikaš, slobodno; drugač ne. — Jednoga suca pozdravljenje znamenuje vnogo i ne mora se vsakomu vučiniti. Hodmo! (Odidu).

Ishod 4.

Hiža oštarije. — Štimani grof, potlam sluga.

Grof (postavi palicu i sablu dole). To je istina, da je i tak ovde mrska navada, človek ne sme se na vulicu pokazati, tak deca za človekom skačeju, da se ni dosta moči braniti.

Danijel (dojde). Dva šenatori od magistrata bi radi ž nimi⁴ govoriti.

¹ Exmissusse. ² Exmissussi. ³ chaz. ⁴ z-snyimi.

NIJE VSAKI CEPELIŠ NA VSAKU NOGU.

Grof. Šenatori! Danijel, ne bi li to kaj bilo zločestoga za nas?

Danijel. Jesem ja govoril, da idemo daļe, doklam dojdemo zvan orsaga.

Grof. Nisi pital, kaj hočeju?

Danijel. Nisem, ar to nisu dužni meni povedati.

Grof. Ti vsigdar vsakoga pitaj i ako je pogibelen dohodek, moraš me spričati, ali da spim ali da drugač posla imam i nikōga pred me ne puščam. Metemtoga kuliko ih je?

Danijel. Dva samo.

Grof. Nisi videl, imaju li jošče koga z sobum?

Danijel. Več nikoga.

Grof. Dobro, naj dojdu. Ti pako blizo vrat stoj; ako bi kakva sila bila, vsaki svojega prime, doklam način dojde pobeči. Naj dojdu.

Danijel. Taki (odide).

Ishod 5.

Apatekar, knigar i grof.

Apatekar. Naj ne zamere, da ne znam jošče dostojno titulerati — — njih (z strahom).

Knigar. Mi smo exmissi magistratuales.

Grof. Pak kaj dobra imaju z menum?

Apatekar. Od strane magistratuša imamo jedno malo pitañe, naj ne zamere, postaviti.

Grof. Kakovo anda, brže povečte.

Knigar. Vidiyu, došlo je vreme, da pod način velikih varašov i ov naš varaš naredil je, da nigdo zvan od roda ali časti ne sme z palicum i sablum hoditi.

Grof. Pak onda?

Knigar. Oni pak denes viĝeni jesu po ovom plemenitom varašu z palicum i sablum šetati se i zato plemeniti magistratuš želel bi znati, je li od roda ali časti jesu.

Grof. To vam je dosta znati, da ja vsigdar i vu svakom varašu moju sablu i palieu nosim.

Apatekar. Mi ne dvojimo, metemtoga —

Grof. Metemtoga dosta vam je znati.

Knigar. Anda štimati moramo, da od roda ali časti jesu.

Grof. Segurno jedno ali drugo.

Apatekar. Naj dopuščaju nam to veseļe — zeznati, koga sreču imamo vu varašu našem imati, da ih dostojno častiti znali budemo.

Grof. Kada anda tuliko znati želite, povem: ja jesem grof Markovčić.

*

M. ŠREPIĆ,

Knigar } (na tihom). Grof!
Apatekar }

Grof. Kaj vezda z tem vam je bo, ?

Knigar. Naš gospon sudec anda ih je lepo — drago — pozdravil.

Grof. Tak to predi mi niste znali povedati?

Knigar. Nismo, ar oni nisu navadni nego samo velikaše pozdravlati i zato morali smo predi zeznati, da su oni gospodin grof.

Apatekar. I rekli su gospon sudec, da gospodina grofa dojdu pohoditi.

Knigar (na tihom proti apatekaru). Jih, toga nije rekel.

Apatekar (takaj tiho). Kaj zato? to se i tak razme.

Grof. Povečte gosponu sucu, da i ja néga pozdravljam i naj se ne trudi k meni, ar ja na skorom othajjal budem.

Apatekar. Naj toga ne čine, to bi špot bil našem varošu, da bi ga tak brzo ostavili.

Grof. Moji posli me na daļe zovu, vremena nimam dugo vu jednom mestu ostati.

Knigar. Barem prosimo, da potrpe, doklam mi naše eksmisije¹ relaciju magistratušu vučinimo.

Grof. Jošće dve vure ostanem.

Apatekar. Naj ne zamere, da ih tak dugo zadržavali jesmo.

Grof. To nikaj nima.

Knigar. Želimo služiti, vu čem moremo, gospodinu grofu.

Grof. Nikaj se ne trudite.

Knigar. Naj srečno ostanu, doklam pak budemo visoku milošću imali videti gospodina grofa.

Grof. Srečno. (Šenatori odidu).

Ishod 6.

Grof i Danijel, potlam kelner.

Danijel (dojde). Dobri ali zločesti glasi?

Grof. Nikaj zločestoga. Hoteli su znati, gdo sem, i komaj, da grof sem, čuli su, vre puni poniznosti suprot meni bili su. — Vidiš, kaj tituluši hasniju?

Danijel. Tužna takva grofija, gde na veke vu strahu žive se, da ne bi izvišen postal.

Grof. No, to je pak tvoja navadna popevka.

Danijel. Meni je vre preveč med strahom i ufañem živetí,

¹ Exmissie.

NIJE VSAKI CEPELIŠ NA VSAKU NOGU.

Grof. Nemoj, Danijel! ne budi čukov, boj[a]zlivost je pena¹, koja nas izdati more; človek naše meštrije mora seguren i prez obraza biti. —

Kelner (dojde). Kaj budu dostojali zapovedati za večerju?

Grof. Jošće ne znam, je li tak dugo ovde ostanem, nego poveč mi, je li ovde vu ovom gradu kaj vrednoga videti.

Kelner. Ter kak, to su im takve hiže, da ja ne štimam, je li gdo na svetu lepše ima.

Grof. Šau, šau! bi li je pak človek mogel videti?

Kelner. Denes jošće mogu, ar kak sem čul, zutra zaran bude praefectus z kasum vu Beč othajal, on pak sam kluče od hiž ima.

Grof. Dobro, tak ja večeres ostanem ovde, pripravi slōbodno večerju.

Kelner. Budu služeni (odide).

Grof (ogleda se, je li gdo gde ne bi čul). Danijel, sreča nas išće.

Danijel. Kakova?

Grof. Nisi čul, da zutra prefektuš bude z kasum othajal?

Danijel. Pak onda?

Grof. Hodmo vezda gori vu grad, ja budem prosil, da mi hiže pokažeju, ti pak te čas² moreš od slug spitati, kada bude praefectus othajal, gdo vse ž nim³ pojde i kojega puta vzeme. Kada to znali budemo, vse drugo lahko naredimo.

Danijel. Naj ne dvoje, ja vre to spametno spilem. (Odidu).

Ishod 7.

Hiža na večnici. — Sudec i Ğuro grabant.

Sudec. Brzo pripravite za sesiju⁴.

Ğuro. Taki na službu (odide, z Miškom donese dve klupi, stolec i dva stolce).

Sudec. Dugo teh eksmisušev⁵ nije, ne bi rad, da im se bi bilo kaj zla pripetilo. — Ako je kakov velikaš, takvi znadu z vekšinum nadrapice biti, kaj ja znam — — — Ali kaj? oportet meliora sperare.

Ğuro. Več nikaj ni potrebno?

Sudec. Nikaj, morete oditi. (Grabanti odidu).

¹ penna. ² chaz. ³ snyim. ⁴ Sessiu. ⁵ Exmissussev.

M. ŠREPEL,

Ishod 8.

Sudec i vsi potlam po redu magistratualci.

Fiškališ (proti sucu). Kaj pak novoga imamo?

Sudec. Velika dugovaña.

Trgovec (dojde). Gospon sudec, ako oni budu vsaki čas¹ sesije² držali, naj vrag vzeme i šenatoriju; bi više kvaruval nego hasnuval pri tomu.

Sudec. Kada općinski posli potrebuju, sesija³ mora se držati. — Nim je više z penezi premetati nego općinsko dobro na srcu.

Trgovec. Ja otud živem, ne iz šenatorije.

Sudec. Više je dika neg dobiček.

Dvorski (dojde). Ja sem štimal, da zakesnim, ar sem imal z gosponom prefektušem posla.

Sudec. O, čisto su dobro došli. (Kniigar i apatekar dojdu).

Apatekar. I mi smo dva eksmisuši⁴ ovde.

Kniigar. Hoćemo bržeje našu relaciju napraviti.

Sudec. Dobri ali zločesti glasi?

Kniigar. Čisto dobri.

Sudec. To mi je drago. (Ide k svojemu stoleu). Naj sedu, ma gospoda, ne gubimo vremena! (Vsi sedu). Prvič anda, gospoda eksmisuši⁵, naj vućine svoju relaciju.

Apatekar (stane se gore i z kniigarom). Kak nas dva k strajnskomu, koji z palicum i sablum šetati se bil je vićen, gospon sudec poslali su, za malem razgovorom povedal nam je, da on je grof Markovčić.

Vsi (kakti osupñeni). Grof Markovčić!

Kniigar. I na ov glas mi ga taki od strane gospona suca pozdravili jesmo.

Sudec. Šau, šau, ma come⁶ grof Markovčić? Spomiñam se, da, ni zdavna, vu novinah čtel jesem, vu kuliki on milošći je pri dvoru.

Dvorski. Bog zna, je li on te isti.

Sudec. Nije dvojiti. Otkuda, plemeniti magistratuš, ja štimal, da dostojno bude za ñegovu diku kaj vućiniti, ar hasnovito je pri dvoru prijatela imati. — Kaj im se vidi?

Vsi. To bi bilo dobro.

Sudec. Štimal anda, da prvič je potrebno za pozdraviti ga vsi in corpore, drugoč: da mu damo k večeri gošćeñe.

¹ chaz. ² szeszie. ³ szeszia. ⁴ Exmissussi. ⁵ Exmissussi. ⁶ Ma Come.

NIJE VSAKI CEPELIŠ NA VSAKU NOGU.

Knigar. Ovo bi dobro bilo; ali gde vzememo, koja su k tomu potrebna? Ovakovi velikaši navčeni su na srebru jesti.

Apatekar. Ja negdi imam jednu šalicu srebrnu¹, koju stari grof ovdešni negda momu ocu je prikazal.

Sudec. To je viteški.

Trgovec. I ja imam četiri tañere z porculana, ja je dam, neg tak, ako celi magistratuš hoće dobro stati, da se ne potereju. — Imam takaj dva srebrne svećñake, koje neg iz Beča dobil sem.

Sudec. I tak potrebna imamo. Samo naredimo, da oštarijaš dobru večerju pripravi.

Dvorski. Jošće nismo dokončali, gdo ju plačal bude.

Sudec. Opčina, to se razme.

Dvorski. Vse siromaška opčina.

Sudec (srdito). Gospon dvorski, šenator! toga je vre preveč. Oni bi sami radi najspametneši biti, ali naj znadu, da mi takaj nismo z tilkvum v glavu vudreni. — Ja sem sudec, ja od mojih činov odgovarjal budem; znam, kaj činim.

Dvorski. Dobro. Ja bum pak mučal.

Sudec. Tak anda za večerju vsa naređena jesu. — Otkuda trejtič treba mu je takaj pred večerjum jednu malu dištrakciju² napraviti i zato ova na večnici ovde bude. Ja ga z jednem razložnem govoreñem pozdraviti hoću, potlam gospon apatekar, knigar, fiškalis, naj vsaki nekaj na diku ñegvu napraviti.

Knigar. Ja hoću jednu popevku napraviti, koju vsi z mužikum popevali bum.

Sudec. A to je viteško mišleñe! Ovakova gospoda jako ñube mužiku. To mi je drago kruto jako, samo jedno nam fali: ne znam, kak pojde na večnicu. Pešice? To se ne pristoji. Hintova nimamo. — Gospon dvorski, mozibiti imaju vu gradu kojega, kaj bi ga od onud posudili?

Dvorski. Je, je jeden starinski, vu kojem vezda kokoši sede.

Sudec. Dobro, to nikaj nima. More se zesnažiti, to se brzo naredi.

Dvorski. Ali nima ni vražje šine na kotačih.

Sudec. Tak ne bu nikaj. Naš tarac je preveč dober, potrebuje jaka kola.

Knigar. Gospon sudec, ja sem videl vu velikeh varaših, da se gospoda daju nositi.

Sudec. Znam, ali mi nimamo takvoga stolca.

¹ szrebernu. ² Distractiu.

M. ŠREPEL,

Knigar. Imam ja jednoga na najžu, vu kojem moj otec čuklavi dal se je vu cirkvu nositi.

Sudec. Viteški. — Tak anda vse smo naredili.

Ishod 9.

Ġuro grabant i prveši.

Ġuro. Plemeniti magistratuš! Ne bude dobro, na moje pošteće.

Sudec. Kaj je anda?

Ġuro. Puno ĳudih se je spravilo pred večnicu, hoćeju z silum gori i vele, da ako na ovo pismo (preda inštanciju¹) taki im decretum ne dadu, doĳdu vsi skupa sami po űega.

Sudec. Ah, to je preveč. Reči im, da vezda imamo druge vekše posle, ne moremo ovo naprvo vzeti.

Dvorski. Ne bude tak, — z toga bi se moglo kaj zla pripetiti.

Trgovec. Ja za ničiju voĳu ne dam se natezavati.

Sudec. Tak anda, gospon fiškališ, naj idu doli i z dobrem načinom naj je domom otprave, ter obečaju, da űihova prošűa² pri magistratušu je prijeta.

Apatekar. Bi morali barem predi znati, kaj prose.

Sudec. Je istina, bil sem na to pozabil. (Āteje tiho inštanciju³). Bi radi, da ne bi vekšu štibru plačali; to ne more biti, mi űim za nikaj ne budemo služili.

Fiškališ. To je pravo. Metemtoga kaj ja űim povedati imam?

Sudec. Naj rečeju, da to se ne pristoji halabuku delati, kada takvoga velikaša vu varašu imamo, naj idu mirni domom i da segurno, kaj za űihovu polešćicu moguće bude, magistratus vučiniti hoće i da, ako takvi budu, lahko dobleni privilegium zgube.

Fiškališ. Ja im to vse povem et cetera et cetera. (Odide s Ġurinum.)

Sudec. Samo treba je tem ĳudem zube pokazati, vse dobro pojde.

Trgovec. Ja metemtoga vendar se bojim.

Sudec. Fűj, turska noga, bojati se — to se ne pristoji za magistratualca, — posluhnite samo mene i vse pojde dobro, ja sem dosta sveta prešel, znam, kak vu svetu mora se živeti.

Fiškališ (doĳde). Vse, vse je dobro; komaj povedal im jesem dokonček magistratualski, taki jeden za drugem je othajal, doklam vsi odišli jesu.

Sudec. Hoc bene. Je li ja nisem rekel — zube im pokazati? —

¹ Instancziu. ² prosnya. ³ Instancziu.

NIJE VSAKI CEPELIŠ NA VSAKU NOGU.

Metemtoga pojdemo vezda vsi skupa za pozdraviti dostojno toga grofa i pozvati ga na večerju i konverzaciju. Et sic solvo sessione. (Vsi odidu).

Ishod 10.

Hiža na oštariji. — Grof i njegov sluga Danijel.

Grof. No, Danijel, jesi kaj zezvedel?

Danijel. Vse, kaj nam je potrebno: Zutra okolu pete vure bude prefektuš othajal i da nikakvu sumlu od sebe ne da, sam id[e]¹ z svojem kučišem.

Grof. Dobro, viteški. Mi dvem jesmo zadosta. — Ne znaš, koliko penez bude nosil?

Danijel. Povedaju, da nekaj ober dvadeset jezer.

Grof. Dvadeset jezer! to se ne mora zapustiti. — Vidiš, kak i vu malom mestu more človek dobro hasnuvati, — pazi anda, ar to moramo spametno narediti: ti moraš iti po putu, koji vu Beč peja, i gledi, gde je prva šuma, je li ni onde kakova hiža, i taki dojdi mi povedati, da nadađe potrebna narediti moremo.

Danijel. Ja idem, dvadeset jezer ni norija (odide).

Grof. Ja sem seguren, da ovi penezi jesu vre moji; obogateti vse polahko to truda stoji, obogateti vse na jeden put to je veselo, ako taki ni pravično. — O da bi vsi krivično vuzeto povrnuti morali, vnogi, ki se voze, kaj ne bi pešice hodili?

Ishod 11.

Kelner i grof.

Kelner. Z dopušćenem, smem dojt?

Grof. Samo nuter, samo nuter; kaj dobra?

Kelner. Imam jednu veliku milošću prositi.

Grof. Kaj takvoga? ako vučiniti morem — —

Kelner. O, čisto lahko: prosim, da bi me vu svoju službu pri-jeli. — Ovde na oštariji dan na dan, niti vu noči ni počinka, plača je mala, gospoda malo² kada dojdu, od kojeh kakov prikaz bi dobil, ovi pako nesrečni formani na mesto prikaza oštro debelo me se našpotaju, pak odidu; ja nikak već ovde ostati nimam voje.

Grof. Meni je kruto žal, da ti vezda to vučiniti ne morem, nego imaj još potrpeñe i ja vre pisal ti budem, kada i gde vu službu prijete te budem mogel.

¹ id. ² mala.

M. ŠREPEL,

Kelner. Ha, tak gedult.

Grof. Metemtoga poveč mi, ja malo ovoga varaša videl sem, je li obzidan.

Kelner. O, ima v okol plotā, ima.

Grof. Tak nimate nikakvu segurnost ovde, more po noči vsaki malovredni človek vunuter dojtī?

Kelner. A kaj bi pri nas delal? To je vsem znano, da smo boh-merci, i zato, ki nikaj nima, segurno na otprtom spi.

Grof. Vendar, vendar bi barem patrolija morala po noči hoditi. Kaj nimate patrolije?

Kelner. Čisto nikakve, po noči tak im je pri nas vse tiho, da niti ni cucke čuti, ar naš magistratuš toga ne trpi.

Grof. Ha, ha, to je lepo.

Kelner. Čujem nekakov štropot.

Grof. Poglej, kaj je.

Kelner (odide i taki povrne se). Celi naš magistratuš in corpore bi rad nuter.

Grof. Naj ide. (Kelner odide).

Ishod 12.

Sudec, četiri šenatori, fiškališ i grof.

Sudec (proti grofu). Čujuči, da vaša presvetlost, gospodin grof, z svojim zmožnostjum osvetlali jesu ov naš varaš, prepušćati nismo mogli, da dužnosti našoj zadosta ne bi vučini i nīm dostojno pošćeńe iskazali. I zato došli smo in¹ corpore ad salutandum magno-pere.

Grof. Nad dikum meni vučinenum ja kruto zahvalen biti moram, žal mi je, da zaradi mene tu nepriliku si hoteli jesu vučiniti.

Vsi. To je bila naša dužnost.

Sudec. Jošće jedno od nīhove dobrote prositi imamo.

Grof. Kaj takvoga? Ako morem, iz srca rad vučiniti hoću.

Sudec. Naj dostojaju za dobro prijeti jednu malu konverzaciju² na večnici i ovde mali supe, kojega mi nīm na diku naredili jesmo.

Grof. To je preveč dobrote, ma gospoda! ja nisem vreden toga.

Sudec. Ali mi si za diku veliku držimo, da nīm na čast kaj takvoga vučiniti moremo.

Grof. Vre kada tak hočeju, ja dobrotu nīhovu za dobro prijemlem.

¹ in in. ² Converzacziu.

NIJE VSAKI CEPELIŠ NA VSAKU NOGU.

Vsi. Velika hvala gospodinu grofu.

Grof. Kak se nahajaju, ma gospoda?

Sudec. Za vezda, na poniznu službu, dobro.

Grof. Je velik ov varaš?

Sudec. Tak, tak, zajde se.

Grof. Ja jošće nisem videl varaša, bil sem van zišel i na jeden put iz vseh kutov zidu deca za menum, da sem se moral nazaj vrnuti; moraju jako prokšena ovde deca biti.

Sudec. Čul sem, čul ja to i zato bumo mislili i za ne nekakvu naredbu vučiniti. — Ali naj ne zamer[e], gospodin grof, oni su z sablum i palicum van zišli, kaj pri nas nigdo, koj ni od roda, nositi ne sme; nenavadni to videti napravili jesu stekališće.

Grof. To nikaj nima. Velim samo, da je škoda decu tak po vullici puščati stepati se, to ni vu velikeh varaših.

Sudec. Ni? Tak anda ne sme ni pri nas biti.

Grof. Kada anda budu zapovedali, da dojdem na večnicu?

Sudec. Bumo prosili, bumo prosili, da se potrudiju; nego mi sami vsi skupa po njih dojdemo.

Grof. Vem ja morem sam dojtí.

Sudec. Ne, ne, to se ne bi pristojalo. — Mi anda ne čemo više na nepriliku biti, nego nas vu milošću preporučajuč ostajemo.

Grof. I ja njihovu milošću čekajuč jesem —

Sudec. Ponizni slugi. (Naklone se vsi i odidu).

Ishod 13.

Grof, potlam sluga Danijel.

Grof. Ha, ha, ha, vnogo ti je velikeh šumakov na svetu. — De, de, da vi znate, kakov sem ja grof, bi vi drugač govorili. Ov tituluš mi vendar hasni, ar kaj goder se pripeti, na me nigdar sumla ne dojde. Da bi samo moj Danijel skoro došel! (Dojde Danijel). Ovo je ravno. — Dragi Danijel, kak je? Moremo hasnavati ali ne?

Danijel. Čisto lahko. Nije daleko od ovoga varoša jedna gusta loza, dosta duga, gde čisto lahko prefektuša dočakati moremo.

Grof. Dobro, viteški. — Tak anda da se razmemo. Mi preopravljeni tam ga čakali budemo i kada pojde, ti mahom na koňa, ja na kučiša čiľati moremo; kada koň i kučiš opadne, lahko samoga prefektuša vumorimo i z penezi nazad dojdemo na tihom vu naš simo kvarter. — Zutra bude halabuka, od nas ne bu nigdo nikaj zla mislil, damo zapreči i odidemo.

M. ŠREPEL,

Danijel. Ravno tak sem i ja mislil.

Grof. Nego jošće nekaj drugoga ti povem; bil je celi magistratuš ovde pri meni za pohoditi me i hoće mi večerju dati. — Pazi, ako gde kaj srebrca¹ bude, da spametno pospraviš, i to bude na put vađalo.

Danijel. O, to naj ne dvoje, vim znaju, da sem ja kakti dete, da mi se vse dopada, kaj se sveti.

Grof. I meni se to dopada i prav imaš.

Danijel. Da ih samo preveć dugo ne bi zadržali.

Grof. Ni se bojati, ja štimam, da vse bude na kratkom; za održati vu celom varašu preštimaće moral sem to prijeti, ar ovak i drugi vu varašu z tem boļe štimali budu, da zresma ješem kakov veliki grof.

Danijel. Vse je dobro, samo da ne bi gde izvišeni postali.

Grof. Danijel! ki se zmirom toga boji, on ni za našu meštriju. — Treba je znati svoja dugovaña spametno narediti, pak onda vse dobro ide.

Danijel. Naj bude. Kada se vu tu meštriju puščali jesmo, moramo do konca opstati, kakov goder on bude.

Grof. Tak je pravo, to reći je pošteno misliti. — Metemtoga doklam ja z temi norci bum se zadržaval, ti oglej naše oružje i priravnaj ga, ali tak da nigdo videl ne bu, ar drugač bi vendar mogli vu sumlu dojtj.

Danijel. To vse bude rihtig.

Ishod 14.

Grof, kelner i Danijel.

Kelner. Gospodin grof, ovde je jeden Latin, koji purčinele komedije dela; prosi, da bi hoteli sim vu palaču stupiti, da tu diku bu imal pred nimi jednu produkuvati.

Grof. Je li pak kaj zna?

Kelner. O, čul sem ga ja hvaliti.

Grof. Kaj prijemle za svoj trud?

Kelner. Ne znam pravo, od nekoga više, od nekoga meće gledeč na bradu.

Grof. Razmem. Tu komediju bum ja sam moral plačati. Metemtoga nikaj nima. Hodmo, Danijel! (Odidu vsi).

F i n i s.

¹ szrebercza.

NIJE VSAKI CEPELIŠ NA VSAKU NOGU.

Pokaz trejti.

Ishod 1.

Hiža suca. — Sudec sam.

(On sedi pri stoleku pišući, ima Cicerona, Belostenca i flašu z kupicum pred sobom, išče po dicionarijumu). Quirites — ova reč mi se dopada, hodmo gledat, kak se horvacki zgovarja: qui, qui, quisque, Quirinale, i nima ga, pak vendar je ciceronska reč. (Misli). Aha, Quirites po horvacki: Kviriteši¹. (Piše). Taki, taki budem gotov: et cetera et cetera, — rekel sem! — Nu i ovo je gotovo, ja štimam, da osupnjen ostane grof nad mojim zrečlivostjum. Nikaj, naj vidi, da² zna i drugem povedati, da nismo ni mi ovde z tikvum vu glavu vudreni. (Toči vu kupicu vino). Ah, ova slatka kaplica je mi vnogo pomogla, da tak brzo i tak dobro z mojem predgovorom gotov jesem.

Ishod 2.

Fiškališ i prveši.

Fiškališ. Dober večer želim gosponu sucu.

Sudec. Dobro došli, gospon fiškališ, ravno sem gotov z mojem predgovorom; ovo vam je kaj lepoga, ja sem seguren, da ostanete vsi kakti lipovi bogi, kada čuli budete zbornost rečih i način sla-ganja oveh. — Čtejte jedno malo i povečte mi, kak vam se dopada. (Fiškališ tiho čteje, a sudec nasmehava se).

Fiškališ. Kaj je to — Kviriteši?

Sudec. Znamenuje, da ste malo Cicerona čteli; Quirites vu horvackom Kviriteši.

Fiškališ. Ja bi to vendar van spuščal.

Sudec. Ne, ne, to jako lepo totu stoji, to hoču vsakojački nutri imati.

Fiškališ. Dobro. (Čteje kak gori). Oci popisani — i to je nekaj novoga.

Sudec. Patres conscripti, oci popisani je poleg³ Cicerona.

Fiškališ (čteje dalje, ter kada prečteje, nazaj mu povrne).

Sudec. Kaj velite? ni li on dokonček čisto zboren: et cetera et cetera? Znamenuje vse, kaj goder jošče bi se moglo reči.

Fiškališ. Hodmo se napiti.

Sudec. Ne bu nikaj. (Vzeme flašu). Povečte mi predi, kak vam se dopada ov moj predgovor.

¹ Quiritessi. ² mj. gda. ³ polek.

M. ŠREPEL,

Fiškališ. Kruto jako kak ova kupica vina (popije).

Sudec. O, to mi je jako drago, barem si hoću ime napraviti, po obrambi ovoga grofa morem i ja denes zutra veliki človek postati. — Jeste li i vi kaj napravili?

Fiškališ. Nekaj na malom, kaj na koncu povem; morebiti i moj trud za dobro prime.

Sudec. Vendar je sama dobrota, drugač znaju napuhneni biti ti velikaši, on pak je nas tak lepo i milostivno prijel.

Fiškališ. I vredno je bilo; kada celi magistratuš in corpore se gene, hoće to kaj reći.

Ishod 3.

Apatekar, trgovac, knigar, dvorski — jen za drugem i prvi i potlam Ćuro.

Apatekar. Gospon sudec, ovo je moja srebrna šalica, ali —

Sudec. Ne bojte se nikaj, vem vam ja vre dobro stojim za to, a meni kelner.

Trgovac. I ja donesel sem moje tajnere i svečňak[e]; preporučam, da vse ovak celo nazaj dobim.

Sudec. To se razme, to mora biti. — Hej, Ćuro.

Ćuro (dojde). Kaj zapovedaju?

Sudec. Brzo skoči, naj taki sam kelner sim k meni dojde.

Ćuro. Budu služeni (odide).

Sudec. Da bi samo jošće te dva drugi šenatori došli, tak smo vsi skupa; — ali ovo ravno idu. (Knigar i dvorski dođu).

Knigar. Ja sem skoro zakesnil, imal sem z mužikaši posla.

Sudec. Kaj bude mužika?

Knigar. To se razme. Jednu lepu popevku na diku toga grofa z mužikum bumo popevali.

Sudec. Ja vidim, mi se moremo vre pariti ze vsakim velikem varašom.

Dvorski. Tak vse po malo.

Sudec. Ki po malo ide, daļe zajde. — Gospon knigar šenator, gde je stolec?

Knigar. Vre ga je donesel Miško grabant, dole pred hižum je pripraven.

Sudec. Vezda je vre vse, samo na toga kelnera moramo čakati.

Fiškališ (pogleda na vuriću). Je vremena, jošće ni 6 vur.

Sudec. Kaj zato? ako predi počnemo, predi dokončamo.

NIJE VSAKI CEPELIŠ NA VSAKU NOGU.

Dvorski. I ja bi želel, da bi se to bržeje dokončalo; zutra se moram zaran stati, ar prefektuš othaja.

Sudec. Kak se večera dokonča, morete oditi; — pod večerjum moramo vsi biti i dvoriti gospodina grofa.

Ishod 4.

Kelner i prveši, potlam Ğuro.

Sudec. Kaj delaš tak dugo? Je li se pristoji, da ovak puščaš celi magistratuš skup spravljen na te čakati?

Kelner. Naj ne zamere, gospoda magistratualci; grof me je zadržal.

Sudec. Kaj si pak posla imal ž ním¹?

Kelner. Došel je jeden Latin z purčinel-mandlici, pak nam je grof dal jednu komediju igrati i to me je zadržalo.

Sudec. Anda i komediju je imal vu našem varašu? To je čisto lepo, — vim ja velim, da je ov varoš² vre mali Beč.

Fiškališ. Ja vendar bi dal toga Latina pripreti, ar ov ne bi smel prez nìhovoga dopušćenja ovde komedije igrati.

Sudec. Imaju prav. — To mi ni došlo na pamet. — Nikaj, naj idu po néga, moremo mu ovde na brzom sud napraviti.

Kelner. Naj ne čine toga, ar zbantuju grofa, on mu je svoju obrambu obečal.

Knigar. Tak ne bude nikaj, ar drugač bi grof odišel i tak vsi naši trudi bi bili za nikaj.

Apatekar. Hočemo³ to za vezda čez prste gledeti, nego kada vse se dokonča, onda ga pograbimo, naj nam pomore i on vučinenene stroške platiti.

Sudec. To je najspametneši tolnač. (Proti kelneru). Tak anda, kelner, ovo ti predajem srebrninu i porculan za večerju; pazi, da kaj ne zgine ali se ne potere, drugač buš ti sam odgovarjal.

Kelner. Kaj bum z jednum samo šalicum i z četiremi tajneri?

Sudec. Doneseš vu nój prvič juhu, pak ju spereš, — doneseš potlam repu, pak ju spereš, — i tak nadaše. Pečenku i tortu na tajnereh. — Mi ne budemo z grofom jeli nego potlam pojemo, kaj preostane; jesi razmel?

Kelner. Jesem. Naj ne dvoje, ja vse naredim, kak se pristoji (vzeme srebrninu i porculan, pak odide).

¹ z - snyim. ² varos. ³ Hechemo.

M. ŠREPEL,

Sudec. Vezda već nikaj nimamo narediti, moremo iti po grofa, da ga prenesemo na večnicu. Ćuro!

Ćuro (dojde). Kaj zapovedaju?

Sudec. Ti brzo vse ovo pospravi, pak z pajdašem vzemi stolec, pak na oštariju taki za nami dojdite. Jesi razmel?

Ćuro. Jesem.

Sudec. Tak hodmo. (Odidu vsi).

Ćuro. Ja bi se rad napiti, ali bu sudec taki poznal; naj bu, ni moguće, če nam grof ne napravi dober prikaz, kaj se bumo mogli večeras dobro napiti, ako taki zutra bumo boba jeli. (Vzeme vse i odide).

Ishod 5.

Varaš prez štacunov. — Dva grabanti na stoleu nosiju grofa, z jedne i z druge strani ide sudec i šenatori zmirom naklaňajuć se i prehađajuć iz jedne scene vu drugu, i kak vu jednu scenu odidu, tak zidu deca i dva jakši jednoga na rukah noseć za nimi zidu kričeć: a, a, a; kada pako vani su, tak govore:

Grof. Kakva je ovo vulica?

Sudec. Pivarska.

Grof. Zajdu se ove hiže.

Sudec. Z vremenom budu vse lepše.

Grof. Kakov je to krič?

Dvorski. Deca za nami kriče.

Sudec. Kňigar! rastirajte tu decu. (Kada ravno zidu van deca, kňigar je poplaši i rastira).

Ishod 6.

Hiža na večnici. — Doneseju tija nuter grofa i celi magistratuš dojde.

Sudec. Ćuro, Miško! brzo donesite nam za sestì. (Odidu i doneseju dve klupi, jednu na jednu, drugu na drugu stran postave, pak grabanti za stolcem grofa stoje).

Grof. Ovo je snažna palača.

Sudec. Jedno malo smo ju vezda v red vzeli.

Grof. Tak ovde imaju svoje tolnače?

Sudec. Na službu.

Grof. Kuliko puti vu tjednu se skupa sprave?

Sudec. Dva puta, samo ako ni kakva nagla potreboča. — Vre, ako je z dopušćenem, hoćemo početi.

Grof. Naj dostojaju.

NIJE VSAKI CEPELIŠ NA VSAKU NOGU.

Sudec (stane i napravi naklon grofu). Presvetli, prepoštuvani, visoko rođeni gospodin grof! (Sede, dene si beli rubec na koleno i skašla se). Anda li je istina, Kviriteši, da varaš ov naš danas osvetlan je z prihotkom tulikoga i tak zmožnoga gospodina grofa? Anda li je istina, da ja tu veliku sreću imam néga ovde vu hiži ovoj tolnačeh našeh ne samo pozdraviti nego takaj z priprostem govoreñem mojem néga izvisiti? (Plune). Gde vre ja vzemem reči tak jake, misli tak bistre za vredno velikoču i diku tvoju ispisati? Zaisto otprto valuvati moram, da, kada ovoga posla prijel jesem, vnogi put zdehnul jesem govoreči: O, sudec! o, sudec! vu kaj si se ti puščal? (Pogleda vse i vsi mu z glavum nakimavaju). Da i tak nikaj ja od tvoje čednosti, nikaj od velikoga tvoga roda, nikaj od tvoje mudrosti ne govorim, — prepuščam pobožnost, ne ime-nujem ljubav vsega, kaj je pravo, — jedino dopuščaj, da od tvoje suprot siromakom ljubavi i darežljivosti govorim, — ovu, ovu, popisani oci! i mi danas, kak ufam se, spoznati hočemo, ar veliki vučiñeni do sada stroški za postati sloboden varaš nas vu suz vredno siromaštvo hitili jesu. — Ti anda otpri oči milosrdnosti tvoje, včini diku tebi i nam hasen, pomozi z darežljivostjum tvojum naše siromaštvo i onda vsaki reče, da ja pravo imal jesem, kada tebe od darežljivosti hvaliti počel sem, od one kreposti, koja i na nebu i na zemli vsake hvale je najvredneša. — Ne ču na duže z govoreñem mojem dobrotu tvoju bantuvati, nego da na kratkom vse rečem, velim: et cetera, et cetera, — rekel sem!

Grof. Ja im kruto hvalim nad níhovem trudom i vse skupa se-gurne činim, da vsigdar vu pameti imal budem pošteñe, koje mi danas iskazati jesu hoteli, i zato obečam im moju obrambu, moj tolnač i prijateljstvo. (Vsi se nakloniju).

Knigar. Smemo z jednum malum mužikum služiti gospodinu grofu?

Grof. Bu mi drago.

Knigar. Mužikaši, napnite vaše strune. (Počme mužika i pope-vaju sledeču popevku).

P o p e v k a.

Vsi. O, živi, o, živi
vesel na vnogo let.
O, budi, o, budi
srečen ti vsigdar sled.

Dva. O, kak vesel je ov nam dan
takvomu grofu alduvan!

M. ŠREPEL,

Veseli vsi rečemo mi :
O, živi néga dobri Bog !

Vsi. O, živi, ut supra.

Dva. Od roda je on velikog,
došel je sim k nam na skok,
da néga mi vre častiti
ponizno ovde moremo.

Vsi. O, živi, ut supra etc.

Dva. Kreposti on je velike
i zato vsigdi je v dike,
koja mu bu vsigdi v dobru,
kak stalno mi se ufamo.

Vsi. O, živi etc., ut supra.

Dva. Vu dvoru on je krajevskom,
sedi v tolnaču velikom,
potreben tam, je došel k nam,
da mu se ovde molemo.

Vsi. O, živi etc., ut supra.

Dva. Anda i mi te molimo,
od tve dobrote čakamo,
da na varaš hitiš ti naš
jen blisk tve svetlosti¹.

Vsi. O, živi etc., ut supra.

Dva. Vre daļe mi ne štentajmo,
vrednu mu hvalu mi dajmo,
reči mu pak, ki nam je drag:
Naj žive nam na vnogo let!

Vsi. O, živi etc. etc., ut supra.

Knigar (stane se). Naj ne zamere na malom.

Grof. Zaisto prav lepa je ova popevka, prosim si jeden eksemplar².

Knigar (poda mu jednoga). Ovoga ravno za nih pripravil sem.

Sudec. I ja od mojega predgovora jeden eksemplar³ pripravil sem. (Hoće mu ga dati i grof ga ne prime, otkuda srdito sede).

Grof (ne će prijeti predgovora). Naj se ne trude, ja samo verzuše ljubim.

Fiškališ. Dopušćaju, da i ja smem porod moje pameti naprvo donesti.

Grof. Naj dostojaju.

Fiškališ. Jeden sonetto :

Kak sunce kada glavu gizdavo zdigne,
rasveti stanovnike ovoga sveta,

¹ zvetlozi, ² exemplar. ³ exemplar.

NIJE VSAKI CEPELIŠ NA VSAKU NOGU.

čini nam povolna i vugodna leta,
veselo vsaki k nemu svoje srce podigne :

ovak, kada tvoja svetlost nas stigne,
veselo je srce vsakoga deteta,
ar svetlost tva je vsakomu presveta,
otkud vu veselju jen drugoga prestigne.

Vnoga vremena od tvoje kreposti
povedu drugem na sramotu,
plača bude ovo tvojoj čednosti.

Ne ču već bantuvat tvoju dobrotu,
nego kada buš vu tvojoj zmožnosti,
deh, pogledaj takaj na ovu sirotu.

Grof. Bravo, gospon fiškališ, i tu pesmu prosim si dati.

Fiškališ. Naj zapovedaju, ovo je (preda).

Grof. Želel bi i ja zahvalnost moju plemenitomu magistratušu iskazati, ali kajti za vezda ni mi moguće, zadržavam si vsaku priliku, gde goder budem, nim istinski služiti.

Vsi. Velika hvala.

Sudec. Za vučiniti vekivečen ov dan, potrebno je, da se vse ovo vu naš protokolom postavi.

Vsi. To je pravo.

Sudec. Anda, gospon fiškališ, naj to lepo spišeju, da dojduča vremena četejuč spominali se budu, kak nam vesel je bil ov dan, kada tak preodičenoga gosta imali jesmo.

Fiškališ. Naj ne dvoje, to bude.

Sudec. Vezda hočemo nazaj sprevoditi gospodina grofa.

Grof. Ja pojdem rajši pešice.

Sudec. Naj oprostite: to ne more biti. — Bi nam lepa dika bila, da bi ih tak prosto puščali iz večnice oditi. Kad došli, tak prošli. Hodmo. (Grabanti zdigneju stolec, pak odidu vsi).

Ishod 7.

Hiža oštarije. — Kelner i Danijel.

Kelner. Brzo, hočemo stol prestreti, da, kada dojdu, vse gotovo najdu.

Danijel. Dugo se na večnici zadržavaju.

Kelner. Ha, gospoda po gospocki¹ (odide i donese mali stolec).

Danijel. To bude premal stol.

¹ Gozpodezky.

M. ŠREPEL,

Kelner. Dosta za samoga grofa (odide, donese stolno rubje).

Danijel. Gde budu pak magistratualci jeli?

Kelner. Potlam, kaj ostane, vu opčinski hiži oni pojedu. oni nisu gizdavi. (Odide i donese srebrnu šalicu i tajnere porculanske).

Danijel (ogleda šalicu). Iz česa je ova šalica?

Kelner. Kaj ne poznate srebro? To drago stoji.

Danijel. Gde ste ju vzeli?

Kelner. Apatekar ju je posudil (odide, donese svečňake).

Danijel (gledi svečňake). I ovo je srebro?

Kelner. Ter fino, stoprav je je dobil trgovec iz Beča.

Danijel. Jesu segurno lepi.

Kelner. To verujem. — Vezda moram gledati, da večerja bude gotova, drugač kesno budemo gotovi, pak kesno spat pojdemo.

Danijel. Imate pravo, i mi bi radi zutra zaraneje oditi, ja imam dosta toga pospravlati; idem vezda gledati, kaj tak dugo tamo delaju.

Kelner. Tak hodmo.

Danijel. Zaprite vrata, da ne bi kaj zginulo.

Kelner. Vzemite vi kluča.

Danijel. Ne, ne, bi se mogel ja gde zaštentati, pak gospoda ne bi vu hižu mogla.

Kelner. Tak zaprem ja, metemtoga paščite se.

Danijel. Bum se trsil. (Odidu).

Ishod 8.

Sam Danijel.

(Dojde na drugu stran kakti iz druge hiže). Kelner ni se domislil, da čez ova vrata ja morem vnuter, prav mi je sreča poslužila. (Vzeme šalicu). Ova more imati barem 30 lotov, vsaki lot po škudi čini 60 k. (Vzeme sveče iz svečňakov). Ovi budu nekaj žmekši; vre kaj goder je, dobro je. (Pobere vse skupa). Veniatis mecum. (Spravi je¹ vu vališ, koji vuz² scenu stoji). Tak je: na me nije moguće da dojde sumla, tak sem spametno to naredil. Grofovu pako ladicu pregledati ne budu se ufali. — Ali čujem štropot, bežati mi je. (Odide).

Ishod 9.

Grof i celi magistratuš, potlam kelner.

Sudec. Srečno smo, hvala Bogu, došli. Naš Ćuro i Miško znadu tak lepo nositi, kak da bi bili rođeni seeltrogeri³.

¹ zpravie. ² vusz. ³ szeczltrogeri.

NIJE VSAKI CEPELIŠ NA VSAKU NOGU.

Grof. Vidiju se prikladni dečaki.

Sudec. Hej, kelner!

Kelner (dojde). Zapovedaju?

Sudec. Brzo sveče, pak supe.

Kelner (ide k stolu, pak osupnen ostane).

Sudec. Kaj totu čubiš kakti lipov bog?

Kelner. Mi smo okraĝeni.

Sudec.

Apatekar. } Okraĝeni?

Trgovec. }

Kelner. Ja sem ovde srebrnu šalicu i svečnake pripravil. Kam su?

Sudec. Kam su, kam su? Pitaj tebe, galžeňak!

Grof. Znamdar je je moj sluga vzel?

Kelner. On segurno ni, ar predi iz doma je odišel i ja hižu zaprl sem.

Grof. To mi je drago, ar bi mogla i na pravičnoga sumlja dojt.

— Ja pako morem priseči, da mi je on segurno veren.

Apatekar. Z oka z boka, ja moju šalicu hoču imati.

Trgovec. I ja moje svečnake.

Sudec. Kelner bude je moral platiti.

Kelner. To ja nisem moguč.

Sudec. Nikaj, buš v železju, doklam ali se ne najdu ali je ne platiš.

Trgovec. On more vu železju zegniti, z tem vendar mi ne budemo naplačeni.

Apatekar (srdito). Tak.

Fiškališ. Da je ta tadbina morala zburkati vesele ovoga dneva!

Dvorski. Kaj bude za večerju?

Knigar. Gdo i kak bude plačal tu tadbina, moremo zutra na večnici dokončati, tam je mesto za to.

Sudec. To je pravo, vezda vre več ni drugo, nego da gospodin grof oproste, da poleg¹ vrednosti služeni ne budu mogli biti.

Grof. Meni je najbolje žal, da zaradi mene ta nesreča im se je pripetila; prez toga vsega bi bilo moglo biti.

Dvorski. Tomu vsemu je palica i sabla kriva.

Sudéc. Nu, vi ste pak nekaj spametnoga rekli. — Metemtoga vezda vre ni drugač, je prirediti supe, kak je moči. — (Proti kelneru). Kelner, kak znaš najlepše, daj narediti jestvine i donesi; za to drugo humo se zutra na večnici spomiňali.

¹ polek.

M. ŠREPEL,

Kelner. Taki. — (K fiškalijušu). Gospon fiškalis, naj me brane. (Odide).

Fiškališ. Meni se vendar vidi, da vsa krivína na kelnera ne more se hititi.

Sudec. Nu, dajte si mira, bumo zutra videli.

Ishod 10.

Danijel i prveši.

Danijel (dojde drčeč ves vu strahu i prime se suca). Jaj meni, naj me čuvaju, gospon sudec.

Grof. Kaj je, kaj imaš?

Danijel. Došel je simo jeden oficer z četiremi lutemi soldati.

Grof (na tihom). To mi nisu povolni glasi.

Sudec. Pak onda? Kaj ne smeju soldati na oštariju?

Grof. Ni, ja im povem, kaj je. Bili su ga jeden put med soldate vzeli i ja ga komaj van spravil jesem, otkuda, kada soldata vidi, ves trepeče.

Vsi (smeju se).

Sudec. Ne boj se, tebi nikaj ne smeju, ja za to dobro stojim.

Grof. Samo sigurno, Danijel! vem sem i ja ovde.

Ishod 11.

Kelner, potlam kapitan, 4 soldati i prveši.

Kelner (dojde). Gospon sudec, jeden kapitan je došel, koteri ž nimi¹ želel bi govoriti.

Sudec. Reči mu, naj drugi put dojde; vezda nimam časa.

Grof. To je pravo, naj mu svoj autoritaš pokažeju.

Kelner. Tak mu rečem, da po večerji naj dojde.

Sudec. Ne, — nego: zutra v jutro ob 8ⁱ vuri.

Kelner. Ako pak ne bu hotel čakati?

Sudec. Kak mu je drago. Ja sem ovde gospon vu mojem varašu; kada me moji varaščani za suca zebrali jesu, nima nigdo zapovedati nego ja. Kak rekel sem: — zutra naj dojde.

Kelner. Ja mu tak povem. (Hoče oditi i kapitan z četiremi soldati ide nuter). Ne, ne, zutra naj dojdu (odide).

Kapitan (dojde). Ja pak hoću vezda taki. (Sudec počne se ponizavati, grof z rupcem obraz zakrivati, kak da bi se vsekuval, sluga pako drhtati).

¹ z -snyimi.

NIJE VSAKI CEPELIŠ NA VSAKU NOGU.

Sudec (proti kapitanu). Kaj dostojaju z menum zapovedati, gospon kapitan? Ja sem ovde na njihovu poniznu službu.

Kapitan (premišlava zmirom štimanoga grofa). Ovde mora biti Skokovič, koji grofa Markovčića je okral, dole videl sem vukraĝenu šezu, anda ovde biti mora; po visokoj zapovedi takvoga oni meni predati moraju.

Sudec. Ja za nikakvoga Skokoviča ne znam; ako ga gde najdu, naj im bude.

Kapitan (pokaže na grofa). Ovo je.

Sudec. Prosim oprošćenje, ovo jesu grof Markovčić.

Kapitan. Kakov grof? Vim ga ja poznam. Ovo je Skokovič, toga grofa dvorjanik.

Grof. Oni, gospon kapitan, mene prepoznavaju?

Kapitan. Nikaj, nikaj, samo z menum, vem se mi dva dobro poznamo. Junaci, primete ga.

Grof. Kada vre već ni drugač, vumreti je. (Hiti se hitro na drugu stran vu scenu i pištola pukne).

Kapitan. Ako vujde, gospon sudec, oni budu odgovarjali.

Sudec. Kniĝar, apatekar, brzo za nim! (Ovi dva odidu i taki se povrneju).

Apatekar. Vre je zahman, mrtev tam nutri leži vu svojoj krvi.

Kapitan. Kada nega živoga imati ne moremo, barem vkraĝena dugovaña predati si prosim.

Sudec. To mora biti; ovo je sluga negov, naj on odgovarja.

Kapitan. Dva momci, čuvajte ga, da ne pobegne; kada tata ne moremo imati, barem tatiča imali budemo. — Gde je ladica?

Danijel. Ono tam vu kutu.

Kapitan. Kluči od ne?

Danijel. Ovo su (poda kluče).

Kapitan. Gospon sudec! Naj vze meju ove kluče i vse autentice prosim si predati.

Sudec (prime kluče). Gospon fiškališ, naj sedu, pak po redu naj pišeju.

Fiškališ. Taki. Hej, kelner!

Kelner (dojde). Kaj zapovedaju?

Fiškališ. Tintu i papera.

Kelner. Taki (odide i donese).

Sudec (otpre ladicu). O, o, o! Ovo je vkraĝena apatekara šalica srebrna.

Apatekar. Hvala Bogu, ja sem kontent.

M. ŠREPEL.

Sudec. I svećnaki trgovca.

Trgovec. Jesu oni isti.

Kapitan. Ma gospoda! ja ne dvojim, da ona njihova jesu; me-
tentoga naj se popišeju i prida, gdo kaj je vzel.

Sudec. To je pravo. Naj pišeju, gospon fiškalis.

Kelner. Anda ja ne budem vu železju?

Sudec. Ali kak ova sim došla jesu, poveč, Danijel!

Danijel. Kada kelner ova vrata je zaprl, ja čez ova druga nuter
došel sem i pospravil.

Kelner. Viš, viš! Na ovo se ja nisem zmislil; prav se veli, da
pred tatom človek nigdar dosta zaporov nima.

Sudec. Ovo je jedna mošna, ima cedulu, da je 10 jezer cekinov
nutri; bummo ju brojili.

Kapitan. Je zapečaćena?

Sudec. Je.

Kapitan. Da vidim, je li grofova jošće pečat. (Pogleda). Ni
treba; znameće, da se ni teknul.

Sudec. Ovo su bankocedlini, i oni zapečaćeni.

Kapitan. Naj pišeju, da su zapečaćeni.

Sudec. Jošće ovo je nekaj. (Gledi, kaj je zavitoga). Jesu 4 prsteni.

Kapitan. I oni su grofa.

Sudec. Je jošć[e] rubje i oprava dvoja.

Kapitan. To tu nima brige, samo da su penezi najgeni; naj
anda vse nazad postave i zapru.

Sudec (pospravi). Ovo im je ključ. Momci, vzemete tu ladicu i
odnesete ju vu moju hižu. (Vzemeju ladicu dva i odidu).

Kapitan. Vi dva, otpelajte ovoga dobrijana i taki ga vu železje
postavite, ter dobro stražite.

Danijel. Gospon sudec, milosrdnost zvrhu mene!

Sudec. Idi, tepec topolovečki. (Otpelaju soldati slugu, koj se plače).

Kapitan. Vezda već nikaj ž nimi¹ nimam posla, naj srečno
ostanu (odide).

Vsi. Srečno. (Vsi osupnjeni stoje, sam dvorski se nasmehava).

Sudec. Gdo bi bil štimal moguću tuliku vkañljivost?

Dvorski. Sem ja rekel, da nejde vsaki cepeliš na vsaku nogu.

Sudec. Spoznajem, da prav imate i da navade velikeh varašov
ne mogu se prilagoditi malem, i zato od sada držimo se mi navade
našeh starešeh i ostavimo novine, koje nam se ne pristojaju.

F i n i s.

¹ z - snyimi.